

KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL
Szegedi Igazgatósága

ÖNGYILKOSSÁGOK ALAKULÁSA A DÉL-ALFÖLD KISTÉRSÉGEIBEN

Szeged, 2005. december

Központi Statisztikai Hivatal

Szegedi Igazgatósága, 2005

ISBN 963 215 902 0

Igazgató:
Végh Zoltán

Tájékoztatási osztályvezető:
Szűcs Anna

Készítette:
Csőszné Seres Ilona

Szerkesztette:
Bölcsföldi Erzsébet

Másodlagos publikálás csak a forrás megjelölésével, az adatok átadása csak a KSH Szegedi Igazgatósága engedélyével történhet.

A KSH Szegedi Igazgatósága kiadványai megrendelhetők, megvásárolhatók:
Szeged, Jobb fasor 6-10. Telefon: 62-623-800; Faxeszám: 62-432-438, 432-439

TARTALOM

BEVEZETŐ	5
ÖNGYILKOSSÁGOK ALAKULÁSA A DÉL-ALFÖLD KISTÉRSÉGEIBEN	6
1. AZ ÖNGYILKOSSÁGOK TERÜLETI JELLEMZŐI	6
1.1 Az öngyilkosságok aránya	6
1.2 Az öngyilkosságot elkövetők főbb jellemzői	7
2. ÖNGYILKOSSÁGOK A DÉL-ALFÖLDÖN	12
2.1 Öngyilkosságok aránya	12
2.2 Öngyilkosok főbb jellemzői.....	14
2.2.1 Életkor.....	15
2.2.2 Nembeli hovatartozás	18
2.2.3 Családi állapot	18
2.2.4 Iskolai végzettség	21
2.2.5 Gazdasági aktivitás.....	23
2.2.6 Az öngyilkosság elkövetésének módja	25
2.3 Az öngyilkosságok alakulását befolyásoló főbb tényezők.....	27
TÁBLÁZATOK	31
1. Az öngyilkosságok százezer lakosra jutó száma korcsoportonként, 2000	32
2. Az öngyilkosságok százezer lakosra jutó száma korcsoportonként, 2004	33
3. Az öngyilkosságot elkövetők családi állapot szerinti összetétele nemenként.....	34
4. Az öngyilkosságot elkövetők iskolai végzettség szerinti összetétele nemenként	35
5. Az öngyilkosságot elkövetők gazdasági aktivitás szerinti	36
összetétele nemenként	
6. Az öngyilkosságot elkövetőknek az elkövetés módja szerinti	37
összetétele nemenként	

MEGJEGYZÉSEK

Valamennyi népességadat és népességre vetített mutató a lakónépességre vonatkozik.

A százalék- és viszonyszámok számítása kerekítés nélküli adatokból történt.

Az adatok és a megoszlási viszonyszámok kerekítése egyedileg történt, ezért a részadatok összegei eltér(het)nek az összesen adatoktól.

Az egyes táblákra vonatkozó megjegyzések a táblák alján találhatóak.

Az egyes adatok, mutatók tartalmára vonatkozó bővebb információ, módszertani útmutató megtalálható a megyei évkönyvekben és a Területi Statisztika évkönyvekben

JELMAGYARÁZAT

- A megfigyelt statisztikai jelenség nem fordult elő.
- .. Az adat nem ismeretes.
- 0 A mutató értéke olyan kicsi, hogy kerekítve zérust ad.

BEVEZETŐ

Napjaink Magyarországra az alacsony születésszám és a magas halandóság miatt a népesség természetes fogyása lett a jellemző. A halálozások valamivel több, mint kilenczede betegség következménye, közülük a leggyakoribb – halált okozó – betegséget a keringési rendszer megbetegedései jelentik. Ez utóbbiak az összes halálozás mintegy feléért felelősek. Természetesen a meghaltak között találhatunk olyanokat is, akik önközükkel vetettek véget az életüknek, arányuk szerencsére az utóbbi években csökkenő tendenciájú. A halandóság jellegzetesen korfüggő, azaz a meghaltak legnagyobb hányada természetesen mindenkor az idős korosztályhoz tartozik, ezen belül viszont vannak olyan halálokok, amelyek csak a fiatalokra jellemzőek, illetve – mint az öngyilkosság – a fiatalabbak között is nagyobb gyakorisággal fordulnak elő.

Országosan évente mintegy háromezren halnak meg öngyilkosság következtében. Az 1983. évi közel ötezres csúcshoz képest ez akár kedvezőnek is tekinthető, nemzetközi összehasonlításban azonban továbbra is magas azok aránya, akik önközükkel vetnek véget életüknek. Az egyéb demográfiai folyamatokhoz viszonyítva persze hazai szinten sem egyértelmű a javulás. 1980-ban pl. annyi ember élete zárult le ezen a módon, mint ahányan Heves megyében az év során születtek, s nagyjából ugyanezt mondhatjuk el jelenleg is. Más összehasonlításban negyedszázaddal ezelőtt egy Nagymarosnyi népességet veszítettünk, de ma is csaknem egész Szob kiürülhetne az öngyilkosságok miatt.

A főbb demográfiai jellemzőket tekintve egyértelmű, hogy az áldozatok növekvő hányadát képviselik a középkorostályok és az egyedülállók. Sok a nyugdíjas és az alacsony iskolai végzettségű, igaz növekszik az iskolázottabbak aránya. Mindez azt jelzi, hogy leggyakrabban azok a középkorú, de sok esetben már nyugdíjban lévők nem találnak elfogadható megoldást életük problémáira, akik ráadásul még egyedül is vannak.

Az öngyilkosságok arányának változását, illetve az áldozatok összetételét áttekintve egyértelműen megállapíthatjuk, hogy az elmúlt évtizedekben bekövetkezett jelentős változások ellenére napjainkban is igen meghatározóak a területi különbségek, bár némi átrendeződés a rendszerváltás következtében érzékelhető (Közép-Magyarország relatíve kedvezőbb pozíciója).

Kiadványunkban elsősorban a jelenség területi vonatkozásaira kívánjuk a figyelmet fordítani, mert makacsul tartja magát a helyzet, amely szerint szűkebb térségünkben, a Dél-Alföldön az országos átlagnál lényegesen többen nyúlnak az önpusztítás valamely módszeréhez.

ÖNGYILKOSSÁGOK ALAKULÁSA A DÉL-ALFÖLD KISTÉRSÉGEIBEN

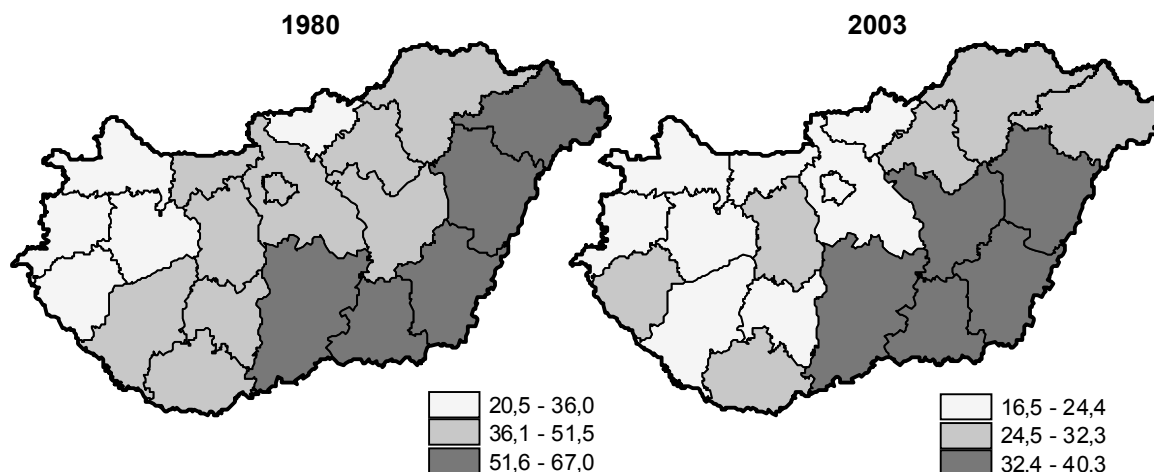
1. AZ ÖNGYILKOSSÁGOK TERÜLETI JELLEMZŐI

A régiós és megyei szintű területi jellemzők vizsgálatához, azok időbeli alakulásának áttekintéséhez két időpontot választottunk ki: az egyik még jóval a rendszerváltás előtti, másik pedig az elmúlt évek egyike. Ezzel az időközben bekövetkezett társadalmi-gazdasági változások hatása is nyomon követhető.

1.1 Az öngyilkosságok aránya

A 25 évvel ezelőtti országosan 4807 tragikusan végződő öngyilkossági kísérlet azt eredményezte, hogy százezer lakosonként 45 személy önkezével vetett véget életének. Az arányszám megyénként igen széles skálán mozgott: a negatív szélső értéket képviselő Bács-Kiskunban több mint háromszorosa volt a mutató értéke, mint a legkedvezőbb helyzetű Győr-Moson-Sopronban. A két említett megye egyben arra is tipikus példa, hogy az Alföldön az átlagosnál magasabb, a nyugat-dunántúli térségben pedig az átlagosnál alacsonyabb az öngyilkosságot elkövetők aránya.

Az öngyilkosságok százezer lakosonkénti száma

Az utóbbi évtizedekben jelentősen csökkent ugyan az öngyilkosságot elkövetők száma és aránya (az ország egészében 2003-ban és 2004-ben százezer lakosonként egyaránt 27-en törték derékba az életüket), az egyes területek között meglévő eltérések azonban nagyrészt ugyanúgy megmaradtak. A két ellenpólus továbbra is a Nyugat-Dunántúlon illetve a Dél-Alföldön található: míg Vas megyében százezer lakosból alig 17-en, addig Bács-Kiskunban több mint 40-en váltak öngyilkosság áldozatává. A halálessel záruló öngyilkossági kísérletek aránya egyébként Közép-Magyarországon javult legnagyobb mértékben, a százezer lakosonkénti 23 eset kb. fele a korábbinak.

1.2 Az öngyilkosságot elkövetők főbb jellemzői

Öngyilkosságot leggyakrabban a középkorosztály képviselői, a 35-59 évesek követnek el. A vizsgált időszakban tovább emelkedett az arányuk, a közelmúltban az ország egészében már minden második áldozat ebből a korcsoportból került ki. Alapvetően a fiatalok aránya csökkent, az idősebbeké – legalábbis országos átlagban – változatlan maradt. Mindez arra enged következtetni, hogy az elmúlt évtizedekben fokozottan előtérbe került az egzisztenciális okokból elkövetett önsértések száma. Sok esetben ugyanis a terhek legnagyobb részét a középkorosztály viseli, melynek során a még tanuló vagy munkanélküli gyermekeiket eltartják, s idős szülei megélhetését is igyekeznek könnyíteni, miközben maguk is gyakran egzisztenciális gondokkal küzdenek.

Az öngyilkosságot elkövetők életkora

Megnevezés	10-34	35-59	60-X	Életkor ^{a)} (amelynél)		
	évesek aránya, %			átlaga	az áldozatok fele fiatalabb, fele idősebb volt	a legtöbbnek lettek öngyilkosok
1980						
Közép-Magyarország	16,7	41,8	41,5	55	55	72
Közép-Dunántúl	20,8	46,6	32,6	51	50	38
Nyugat-Dunántúl	21,3	47,2	31,5	51	51	51
Dél-Dunántúl	23,4	39,5	37,1	52	52	48
Észak-Magyarország	17,9	53,7	28,4	50	51	52
Észak-Alföld	22,3	45,6	32,1	51	51	52
Dél-Alföld	17,1	44,4	38,5	54	54	52
ORSZÁG ÖSSZESEN	19,2	44,8	36,0	53	53	52
2003						
Közép-Magyarország	15,5	47,7	36,8	55	54	51
Közép-Dunántúl	17,1	52,9	30,0	52	51	50
Nyugat-Dunántúl	14,1	53,4	32,5	53	53	52
Dél-Dunántúl	12,3	48,1	39,6	55	54	45
Észak-Magyarország	15,0	51,8	33,1	52	52	48
Észak-Alföld	12,7	52,3	35,0	54	52	48
Dél-Alföld	11,9	47,9	40,2	55	54	48
ORSZÁG ÖSSZESEN	14,0	50,1	35,9	54	53	49

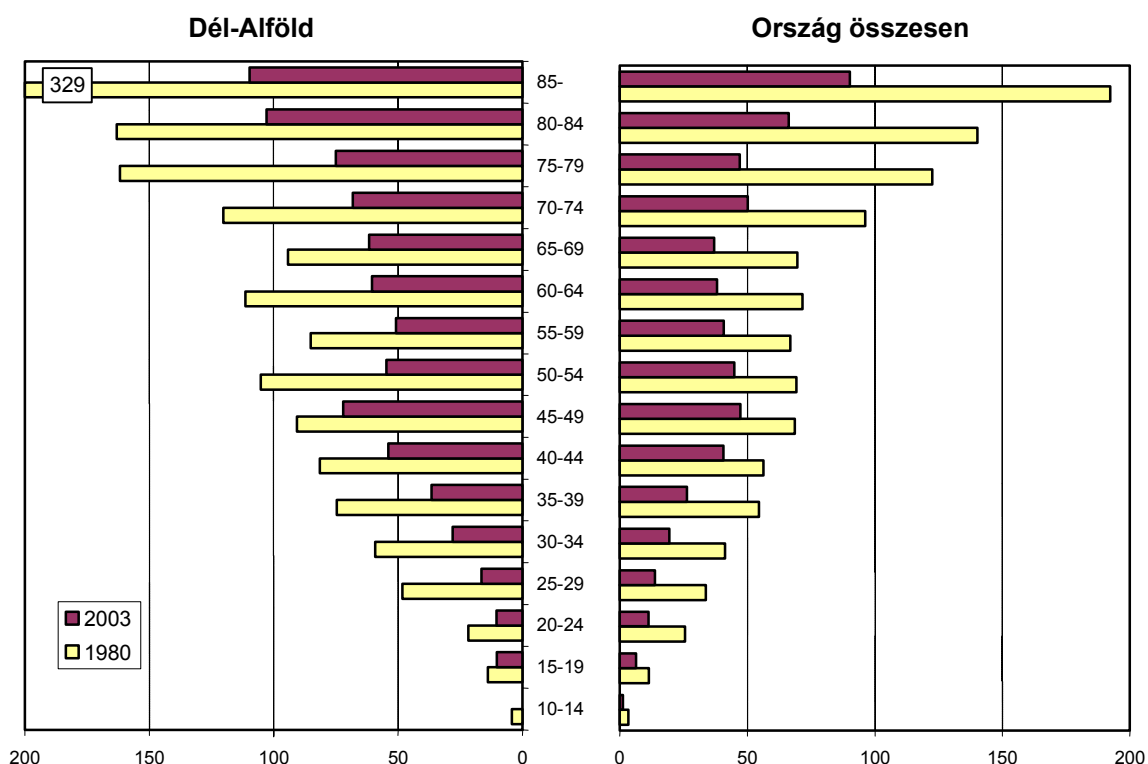
a) A mutatók az ötéves korcsoportonkénti adatokból lettek számítva.

A tendencia a Dél-Alföldön is érzékelhető, bár ebben a térségben a 60 éves és idősebbek aránya is igen meghatározó, a négytizedes részesedés legmagasabb az országban. Különösen Békés és Csongrád megyékre mondható el ez, ahol 2003-ban az öngyilkosságot elkövetők több mint 43 százaléka az említett korosztályba tartozott.

Az azonos korcsoportba tartozó népességhez viszonyítva legtöbben az idősebbek közül lépnek ki ilyen tragikus módon az élők sorából. Az arány különösen a 80 év felettiiek esetében ugrik meg, közülük ugyanis már nagyon sokan egyedül élnek, s egy súlyosabb betegség esetén gyakrabban vetnek véget önkezüikkel életüknek.

A magas öngyilkossági hajlam tekintetében az idősebbek mellé az elmúlt években a 45-49 év közöttiek zárkóztak fel leginkább. Ennek a korcsoportnak a halálozási arányszáma mind régiókban, mind pedig az ország egészében nagyjából a 75-79 évesekének felel meg. Mindez igen megdöbbentő, ha arra gondolunk, hogy az ember szakmai tapasztalatai a negyvenes éveire érnek be, s már a gyerekei is elég nagyok ahhoz, hogy teljes erőbedobással a munkának szentelje magát. Szomorú tény, hogy nálunk e helyett megoldhatatlannak tűnő problémáik miatt sokan már nem találják helyüket a családban, a társadalomban.

Az öngyilkosságot elkövetők 100000 lakosra jutó száma korcsoportonként

Az önkézés miatt elhunytak között a korábban házasságban élők voltak a legtöbben, bár arányuk – az össztársadalmi szinten bekövetkezett demográfiai változásokkal összhangban – jelentősen mérséklődött, miközben a nőtlenek, hajadonok, valamint az elváltak részesedése emelkedett. Különösen a házasságukból kiléptettek nem láttak más megoldást problémáikra: a dunántúli régiókban, valamint Közép-Magyarországon 15-16 százalékponttal magasabb az arányuk, mint 1980-ban volt.

Az özvegyek aránya az ország egészében nem változott jelentősen (2 százalékponttal mérséklődött), régióként azonban jelentős eltérések tapasztalhatók. Sőt nagyjából a Duna vonala mentén még a tendencia iránya is változik: a nyugati és a középső régiókban csökkent, a keleti országrészben pedig emelkedett a mutató értéke. Mindezek következtében a Dél-Alföldön özvegyként öngyilkosságot elkövetők aránya csaknem a legmagasabb az országban. Csongrád megyében 2003-ban gyakorlatilag minden negyedik, de Békésben is minden ötödik áldozat ebbe a kategóriába tartozott. Bács-Kiskunban a házasságban élők nyúltak átlagon felüli arányban ehhez az önpusztító megoldáshoz, ebben a térségben csaknem 51 százalékuk családi kötelekekből lépett ki.

Az öngyilkosok családi állapot szerinti összetétele

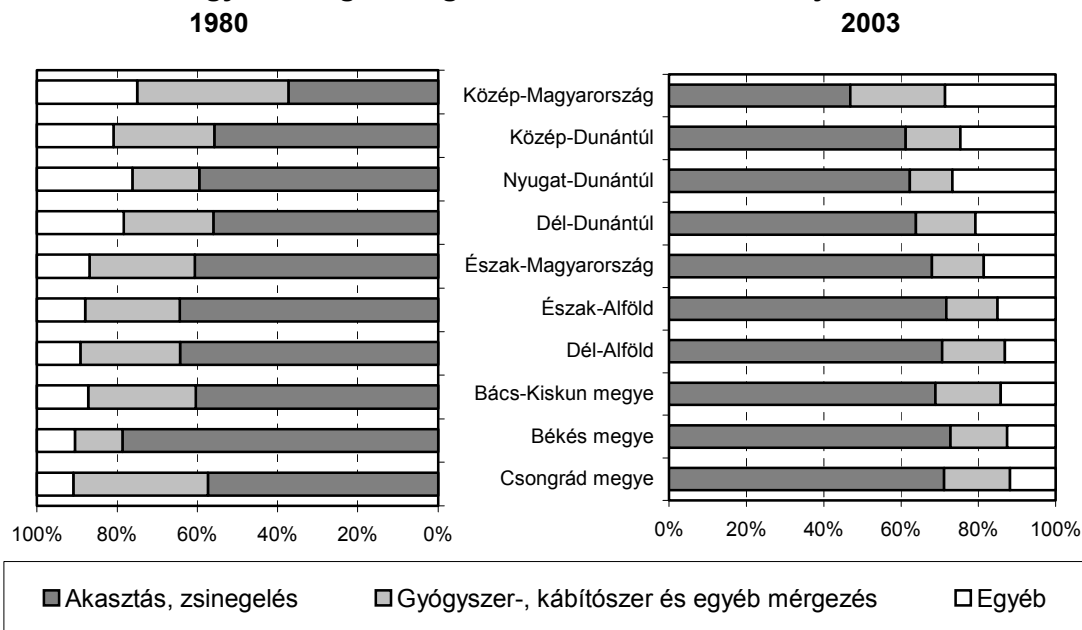
Megnevezés	(százalék)			
	Nőtlen, hajadon	Házás	Elvált	Özvegy
1980				
Közép-Magyarország	13,4	48,7	14,0	23,8
Közép-Dunántúl	16,1	57,0	7,6	19,4
Nyugat-Dunántúl	23,4	53,6	5,5	17,4
Dél-Dunántúl	15,0	57,8	8,3	19,0
Észak-Magyarország	12,4	64,8	10,5	12,4
Észak-Alföld	15,0	59,5	8,3	17,2
Dél-Alföld	13,2	58,9	9,8	18,1
ORSZÁG ÖSSZESEN	14,4	56,3	10,2	19,1
2003				
Közép-Magyarország	24,5	36,6	19,3	19,6
Közép-Dunántúl	21,3	42,2	23,2	13,3
Nyugat-Dunántúl	22,5	47,6	17,8	12,0
Dél-Dunántúl	19,6	39,2	24,2	16,9
Észak-Magyarország	19,5	47,6	18,4	14,5
Észak-Alföld	17,3	47,3	17,1	18,2
Dél-Alföld	19,5	44,3	16,9	19,3
ORSZÁG ÖSSZESEN	20,6	43,1	19,0	17,3

Az öngyilkosságban elhunytak többsége (országos szinten 1980-ban 55, a közelmúltban pedig 63 százaléka) akasztással vagy zsinogeléssel vetett véget életének. Nem tudni persze, hogy tényleg ilyen arányban nyúlnak-e ehhez az eszközökhöz, vagy az öngyilkossági kísérletek közül ezek bizonyulnak a „legsikeresebbnek”. Tény, hogy Közép-Magyarország kivételével valamennyi régióban akasztás vagy zsinogelés a leggyakoribb. A központi régió eltérő mutatóit is elsősorban Budapest sajátos helyzete okozza. A fővárosban ugyanis az eltérő adottságok következtében lényegesen nagyobb azok aránya, akik túlzott gyógyszer- vagy kábítószer fogyasztás, illetve magas helyről történő leugrás miatt veszítették életüket.

Az utóbbi évtizedekben még nőtt is az akasztások aránya, s hangsúlyosabbá vált, hogy a keleti országrészben egy kicsit nagyobb arányban felelős ez az eszköz az érintettek haláláért, mint a nyugati vagy a középső régiókban. A Dél-Alföld megyéi között egyfajta kiegyenlítődés figyelhető meg: míg 1980-ban Békés megyében kiugróan magas (79%) volt az akasztások aránya, addig az elmúlt években már alig néhány százalékpont a három megye közötti eltérés.

Gyógyszer vagy kábítószer túladagolás, illetve más mérgezés következtében elhunytak aránya viszont egyértelműen csökkent a vizsgált időszakban. Ennek mértéke Észak-Magyarországon volt a legmagasabb, elérte a 13 százalékpontot. Az egyéb, nem részletezett elkövetési módok közül pedig – elsősorban a középső és a nyugati régiókban – többnek emelkedett a szerepe a tragikus kimenetelű öngyilkossági kísérletek esetében. Ilyenek pl. a mozgó jármű elé ugrás, a magas helyről történő leugrás, de a különféle lőfegyverek, vágó- és szűrőeszközök, valamint az áramütések sem elhanyagolhatóak.

Öngyilkosságok megoszlása az elkövetés módja szerint

Az öngyilkosságot elkövetőknek a társadalmi munkamegosztásban betöltött szerepe, iskolai végzettsége talán a legtöbbet áruja el arról, hogy a népesség mely csoportjai a legveszélyeztetettebbek. Ennek vizsgálatára 2000-től nyílik lehetőségünk, de bizonyos tendenciák már e néhány év távlatában is felfedezhetők.

Az egyik nagyon lényeges dolog, hogy az öngyilkosság következtében elhunytak között nagyon sok a nyugdíjas. Országosan az áldozatok több mint fele ebből a körből kerül ki, s arányuk növekvő tendenciát mutat. Egyes térségekben, így régióinkban is, már a hattizedet közelíti a részesedésük. Nagyrészt ez a magyarázata annak, hogy az öngyilkosok között magas a szakképesítés nélküliek és az általános iskola 8. osztályánál kevesebbet végzettek aránya. Ennek a jelenségnek egyenes következménye, hogy legtöbbször azok nyúlnak az önpusztítás valamely eszközehez, akiknek nincs szakképesítésük, legfeljebb az általános iskola 8. osztályát végezték el. Ez utóbbiak aránya azonban csökken, amely az évek előrehaladtával – az iskolázottság emelkedésével – teljesen magától értetődő folyamat.

A nyugdíjasok aránynövekedésével párhuzamosan országos szinten mind a foglalkoztatottak, mind pedig a munkanélküliek ritkábban követnek el öngyilkosságot. A Dél-Alföldön mindkét csoport részesedése 4 százalékponttal mérséklődött 2000 és 2003 között. Bács-Kiskunban a foglalkoztatottaknál némi növekedés tapasztalható ugyan, a munkanélküliek aránya viszont 5 százalékponttal kevesebb, mint három évvel korábban. A legerőteljesebb változás Csongrádban következett be: itt az előbbi csoport 10, az utóbbi pedig 6 százalékpontos visszaesést produkált, melynek következtében a nyugdíjasok aránya 68 százalékra csökkent.

Az öngyilkosságot elkövetők összetétele, 2003

Megnevezés	Gazdasági aktivitás szerint			Iskolai végzettség szerint		
	foglalkoztatottak	munkanélküliek	nyugdíjasok, járadékosok	legfeljebb az általános iskola 8. osztályát	szakmunkás-képzőt, szakiskolát	főiskolai, egyetemi oklevéllel rendelkezők
	(végzettek) aránya, %					
Közép-Magyarország	27,6	4,3	51,2	61,5	11,2	5,1
Közép-Dunántúl	39,2	8,4	46,8	69,9	16,7	3,0
Nyugat-Dunántúl	38,2	12,0	45,0	52,4	27,7	6,3
Dél-Dunántúl	21,9	9,6	59,6	60,8	22,3	5,0
Észak-Magyarország	29,0	12,0	50,7	49,3	29,0	6,1
Észak-Alföld	30,2	7,8	56,1	62,4	22,2	3,2
Dél-Alföld	27,3	6,3	59,7	62,6	17,8	4,5
Ezen belül: Bács-Kiskun megye	31,5	5,0	54,8	67,5	16,9	4,6
Békés megye	26,0	8,7	58,0	62,0	17,3	5,3
Csongrád megye	22,6	5,7	67,9	56,6	19,5	3,8
ORSZÁG ÖSSZESEN	29,5	7,8	53,6	60,5	19,6	4,6

A dél-alföldi áldozatok összetétele némi eltérést mutat. Itt relatíve magasabb a 60 évesek és idősebbek részesedése, akik között az országoshoz képest gyakrabban fordulnak elő a házasok és az özvegyek. Mindezek következtében a nyugdíjasok és a legfeljebb általános iskolát végzettek is nagyobb arányban szerepelnek. Az ilyen irányú különbségek arra engednek következtetni, hogy nálunk azok az idős, vagy idősödő rétegek a legveszélyeztetettebb, akik a hagyományosabb családformákat részesítik előnyben (ezért kevesebb az egyedülálló és az elvált), tehát feltehetően inkább a kisebb településeken élnek. Erre azonban egyértelműbb választ kaphatunk, ha az öngyilkosságok kistérségi és település szintű jellemzőit is áttekintjük.

2. ÖNGYILKOSSÁGOK A DÉL-ALFÖLDÖN

2.1 Öngyilkosságok aránya

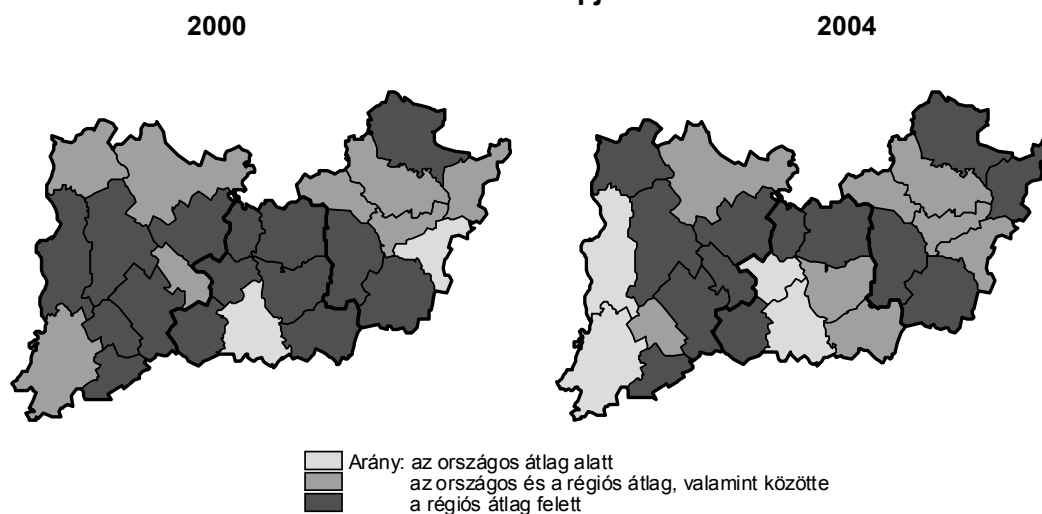
A régió és az ország öngyilkossági arányszámainak különbsége valamelyest mérséklődött ugyan az utóbbi években, de a népesség számához viszonyítva 2004-ben a Dél-Alföldön még mindig mintegy másfélszer annyian vetettek véget önkezüleg az életüknek.

Az öngyilkosságok százezer lakosra jutó számának alakulása

Év	Ország összesen	Dél-Alföld	Bács-Kiskun megye	Békés megye	Csongrád megye
2000	32,6	48,9	49,7	49,0	47,8
2004	26,7	38,5	38,3	44,7	32,9

A régióon belül azonban érzékelhető átrendeződés történt. A korábbiakban gyakorlatilag mindig Bács-Kiskun képviselte a negatív csúcsot, 2004-ben azonban Békés vette át ezt a szerepet. A keleti megyében egyetlen olyan kistérség sem volt, amelynek a vizsgált négy év során javult volna a relatív helyzete, sőt valamennyiben az országos átlag felett alakult az öngyilkossági arányszám.

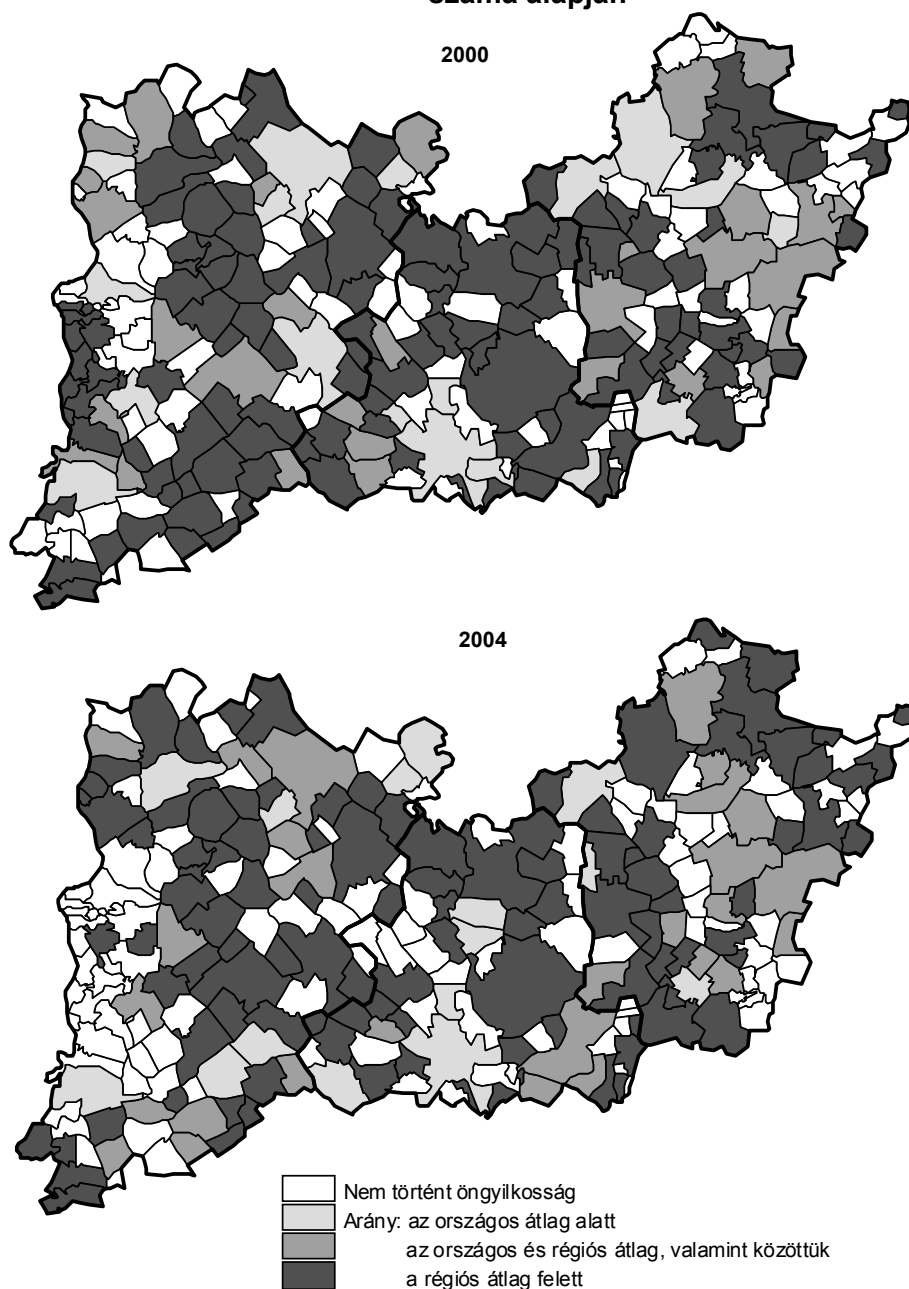
A dél-alföldi kistérségek relatív helyzete a százezer lakosra jutó öngyilkosságok száma alapján

A szélső értékeket a Csongrád megyei kistérségek képviselték: a népesség számához viszonyítva mind 2000-ben, mind pedig az elmúlt évben legkevesebben a szegedi, legtöbben viszont a kisteleki, illetve négy év múlva a mórhalomi kistérségben végeztek halálesettel záruló önsértést. A szegediekhez, illetve a város környékén élőkhez képest igen tetemes a különbség: Kistelek körzetében a lakosok számához viszonyítva mintegy 3,5-szer, de 2004-ben Mórhalom térségében is közel háromszor annyian fejezték be életüket ilyen tragikus módon.

A kistérségi eltérések a települések szintjén is jól nyomon követhetők: míg Bács-Kiskunban és Csongrádban az ezredfordulóhoz képest némileg „világosodott” a térkép, addig Békés észak-keleti és dél-nyugati térségében igencsak megszorodott azon településeknek a száma, ahol súlyosabb a helyzet a régiós átlagnál.

Dél-Aföld településeinek relatív helyzete a százezer lakosra jutó öngyilkosságok száma alapján

Az öngyilkosságok relatív gyakorisága általában a kisebb községekben a legmagasabb. A legfeljebb néhány ezer lelket számláló településeken ugyanis már egyetlen ilyen módon elhunyt személy is jelentősen emeli az arányt. 2000-ben pl. az a Békés megyei Almáskamarás képviselte a negatív szélső értéket, ahol az alig valamivel több, mint ezer főből ötven vetettek véget önmagukkal életüknek. Így a százezer lakosra vetített arány 15-szöröse (!) volt az országos átlagnak. De a Bács-Kiskun déli részén lévő, hasonló nagyságrendű Csikériát is kiemelhetjük, mert az itt bekövetkezett három tragédiával a vizsgált mutató elérte az országos átlag tízszeresét. Az elmúlt évben is akadtak ilyen kiugró „rekordok”. Bács-Kiskunban a Bácsalmás melletti Mátételkén, a Kiskőrös közeli Páhin, valamint Csongrád megye délnyugati csücskében található Pusztamérgesen volt az országos többszöröse (9-12-szerese) az öngyilkosságoknak a népességhez viszonyított aránya. Ezzel szemben a régió legnagyobb városaiban, mind 2000-ben, mind pedig 2004-ben a dél-alföldi átlag alatt maradt a mutató értéke.

Az öngyilkosságok százezer lakosra jutó számának alakulása a dél-alföldi településeken

Megnevezés	Települések száma		Öngyilkosságok aránya, %	
	2000	2004	2000	2004
– 500	16	14	-	19,6
501 – 1000	37	42	66,9	48,8
1001 – 2000	67	62	58,1	39,0
2001 – 5000	82	84	54,5	40,5
5001 – 10000	30	29	63,2	45,9
10001 – 50000	19	20	49,1	41,6
50001 –	3	3	31,9	27,6
Dél-Alföld összesen	254	254	48,9	38,5
Ezen belül: Békéscsaba			41,1	36,5
Kecskemét			30,3	29,6
Szeged			29,3	22,7

Az adatok tanúsága szerint leginkább azokra a kisebb településeken élőkre kellene megelőzés szempontjából a legnagyobb gondot fordítani, akik a modernebb világ vérkeringésétől, áldásaitól elzárva esetleg idősen, betegen, családi segítség nélkül egyedül maradván, anyagi gondokkal küszködve már semmilyen más kiutat nem látnak a problémáik megoldására.

2.2 Öngyilkosok főbb jellemzői

A továbbiakban az öngyilkosság következtében elhunytak főbb demográfiai, foglalkoztatási jellemzőit áttekintve keressük a pontosabb választ arra, hogy a Dél-Alföldön, annak megyéiben és kistérségeiben a társadalom mely rétegei a legveszélyeztetettebbek.

2.2.1 Életkor

A halállal végződő öngyilkosságot elkövetők legnagyobb hányada a középkorosztály, a 35-59 évesek köréből kerül ki. A dél-alföldi lakosok közül elhunytaknak kb. fele tartozott ebbe a korcsoportba, 2000 és 2004 között a régió egészében nem is történt érzékelhető elmozdulás. Valamelyest emelkedett ugyan az idősebbek aránya, a fiataloké pedig némileg mérséklődött, a változások mértéke azonban az egy százalékpontot sem érte el. A megyék közül Bács-Kiskunban inkább a fiatalabbak, a másik két megyében pedig inkább a 35-59 évesek aránya csökkent. Az idősebbek kismértékű aránynövekedése mindhárom megyében nyomon követhető.

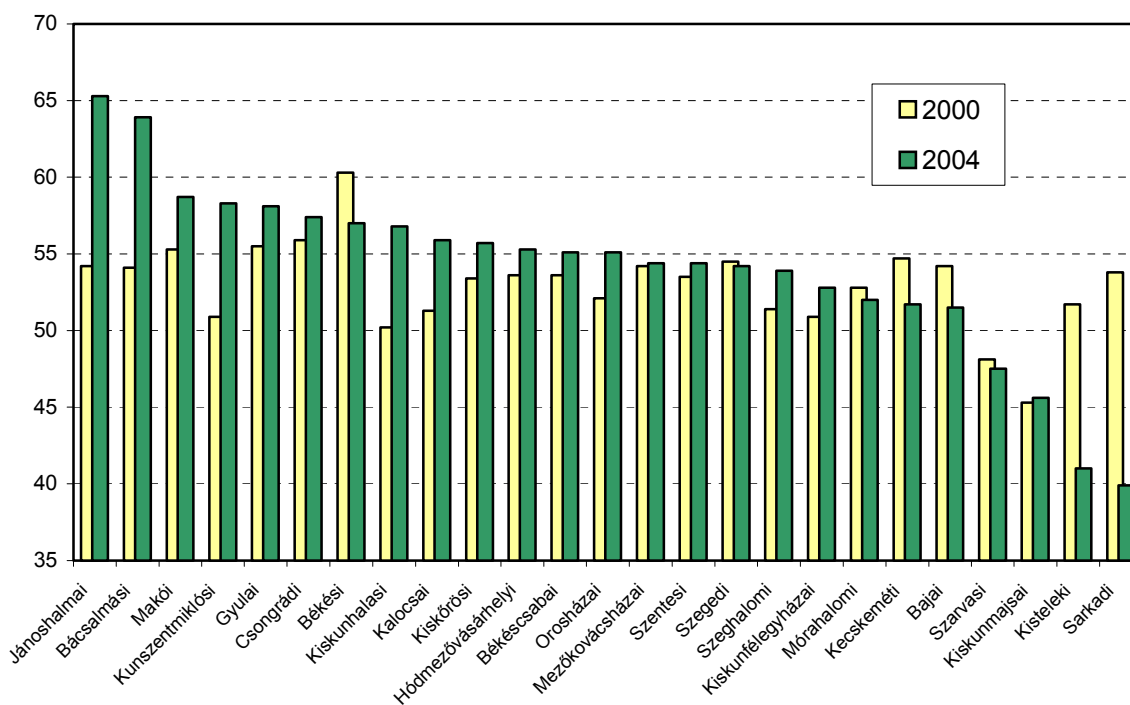
Életkor szerinti főbb jellemzők

Kistérség, megye	Az öngyilkosságban elhunytak közül					
	a 35 év alattiak		a 35-59 év közöttiek		a 60 éves és idősebbek	
	aránya, %					
	2000	2004	2000	2004	2000	2004
Bajai	13,4	20,0	46,6	45,0	40,0	35,0
Bácsalmási	16,6	-	41,7	50,0	41,7	50,0
Kalocsai	25,0	7,1	39,3	50,0	35,7	42,9
Kecskeméti	6,1	14,1	60,1	61,3	33,8	24,6
Kiskőrösi	16,8	19,4	44,3	38,7	38,9	41,9
Kiskunfélegyházai	18,2	8,4	48,5	66,6	33,3	25,0
Kiskunhalasi	12,9	8,0	58,1	52,0	29,0	40,0
Kiskunmajsai	16,7	14,3	66,6	71,4	16,7	14,3
Kunszentmiklósi	7,1	13,4	71,5	46,6	21,4	40,0
Jánoshalmi	22,2	-	44,5	33,3	33,3	66,7
<i>Bács-Kiskun megye</i>	<i>14,0</i>	<i>12,6</i>	<i>51,9</i>	<i>53,1</i>	<i>34,1</i>	<i>34,3</i>
Békéscsabai	10,8	11,1	49,9	44,5	39,3	44,4
Mezőkovácsházai	14,8	5,3	44,5	63,1	40,7	31,6
Orosházai	10,1	5,0	61,3	60,0	28,6	35,0
Sarkadi	9,1	50,0	54,5	35,7	36,4	14,3
Szarvasi	14,2	30,0	71,5	50,0	14,3	20,0
Szeghalomi	25,0	15,3	33,3	50,1	41,7	34,6
Békési	9,5	20,0	47,6	30,0	42,9	50,0
Gyulai	11,8	5,3	47,0	52,6	41,2	42,1
<i>Békés megye</i>	<i>13,0</i>	<i>14,3</i>	<i>51,4</i>	<i>49,7</i>	<i>35,6</i>	<i>36,0</i>
Csongrádi	28,5	7,7	14,4	46,1	57,1	46,2
Hódmezővásárhelyi	17,2	14,3	45,7	52,4	37,1	33,3
Kisteleki	11,2	60,0	61,0	-	27,8	40,0
Makói	13,7	-	44,9	61,1	41,4	38,9
Mórahalomi	11,1	17,7	55,6	52,9	33,3	29,4
Szegedi	11,1	17,7	61,1	46,7	27,8	35,6
Szentesi	19,3	14,3	45,2	42,8	35,5	42,9
<i>Csongrád megye</i>	<i>14,0</i>	<i>15,0</i>	<i>50,8</i>	<i>47,9</i>	<i>35,2</i>	<i>37,1</i>
Dél-Alföld	14,0	13,7	51,1	50,7	34,9	35,6

Az életből önként kilépők kistérségi szintű korösszetétele igen változatos képet mutat. Ez különösen a legfiatalabbak korcsoportjában szembetűnő. 2004-ben pl. Bácsalmás, Jánoshalma, valamint Makó körzetében egyetlen 35 évesnél fiatalabb sem lett önkézéség áldozata, ugyanakkor a kisteleki és a sarkadi kistérségben az így elhunytak hattizede, illetve fele ebbe a kategóriába tartozott.

Az életkor szerinti differenciáltság növekedését az is jelzi, hogy míg 2000-ben a meghaltak átlagos életkora kistérségenként 45 és 60 év között mozgott, addig négy évvel később már 40 és 65 év a két szélső érték. Ez utóbbiakból az alsó érték a sarkadi, a felső pedig a jánoshalmi kistérséget jellemezte. A régió egészére, de a megyék szintjén is az öngyilkosságban elhunytak átlagos életkorának az emelkedése a jellemző. Néhány kistérségben ugyan ennek az ellentettje figyelhető meg, de a változás mértéke csak a már említett kisteleki és sarkadi térségekben számottevő, amely körzetekben 2004-ben tíz huszonéves fiatal önkézéség kioltotta életét. Ebből a korosztályból a régió minden negyedik áldozata az említett két kistérség lakosa volt.

Az öngyilkosságban elhunytak átlagos életkora, év

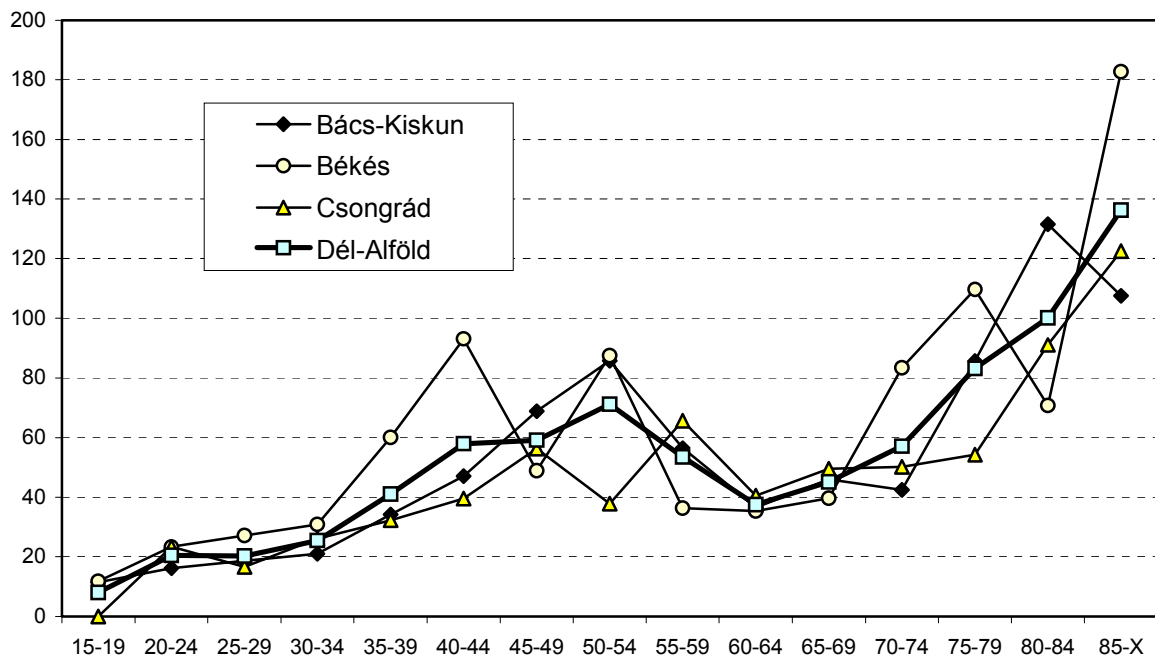
A fiatalok ilyen arányú önkézésége szerencsére nem általános, az azonos korú népesség számához viszonyítva is inkább a negyvenesek-ötvenesek nyúlnak többször valamilyen önpusztító eszközhöz, az idősek (legalább 75 évesek) körében pedig régiós és megyei szinten egyértelműen a leggyakoribbak a tragikus esetek. Megdöbrentő tény, hogy Bács-Kiskun megye déli részén Bácsalmás és Jánoshalma kistérségében, valamint a Békés megyei Szeghalom körzetében az elmúlt évben a 85. életévüket betöltöttek körében minden

ezer hasonló korú lakosból öten távoztak ezen a módon az élők sorából. Nem elhanyagolható, hogy a régió olyan térségeiről van szó, amelyek még dél-alföldi mércével nézve is gazdaságilag és infrastrukturálisan elmaradott területeknek számítanak.

Az idősebb korosztályok gyakori öngyilkossági hajlandósága egyébként a kistérségek többségében nyomon követhető, 2004-ben mindössze hatról mondható el, hogy nem a 75 évesek és idősebbek valamely korcsoportjában a legmagasabb az öngyilkosságot elkövetők aránya. Ezek közül kettő a már korábban is említett sarkadi és kisteleki kistérség, ahol a 25-29, illetve a 20-24 évesek önsértés miatti elhalálása a leggyakoribb.

Bács-Kiskunban a kecskeméti és a kiskunmajsai kistérségben alakult ki az a helyzet, amely szerint az azonos korú össznépeséghez viszonyítva nem a legidősebbek, hanem a megyeszékhelyen és körzetében az 50-54 évesek, a megye déli térségében pedig a 40-44 évesek következtek el legtöbb, tragédiával végződő öngyilkossági kísérletet. Békésben a Mezőkovácsházán és környékén élők közül is a negyvenes éveik elején járók kerültek leggyakrabban olyan krízishelyzetbe, amelyből nem láttak reális kiutat. Csongrádban ebből a szempontból a mórhalomi és a szentesi kistérség emelhető ki, bár itt a nem annyira fiatalok (az 55-59, illetve a 60-64 évesek) esetében a legmagasabb a mutató értéke.

Az öngyilkosság következtében elhunytak százezer lakosra jutó száma korcsoportonként, 2004

A kistérségek szintjén egyértelműen elmondhatjuk, hogy korcsoportonként nagyon erősen differenciált a „sikerese” öngyilkosságok gyakorisága. Az azonos korú össznépeséghez képest az is előfordul, hogy egy-egy korosztály mutatója több mint tízszerese a népesség egészére vonatkoztatott arányszámnak (pl. Bácsalmás, Jánoshalma, valamint Békés és környéke). Különösen a legidősebbek körében döbbenetes a kép, amely azt jelzi, hogy a korábbi társadalmi értékrendnek a kilencvenes években történő felbomlása, a családok széthullása, ebből adódóan az elmagányosodás, az anyagi gondok, a betegségek ellen egyre több idős ember semmilyen kapaszkodót nem lát.

2.2.2 Nembeli hovatartozás

Az önsértések mindig lényegesen több áldozatot szedtek a férfiak közül. Ez valószínű azzal is összefüggésben van, hogy családfőként a mai napig őket nyomasztják jobban az egzisztenciális, megélhetési gondok, s amennyiben ezen a területen probléma adódik, úgy érzik az egész életük válságba került. Ezzel szemben egy átlagos mai nőnek sokkal összetettebb a feladata, a munkavállalás mellett ugyanúgy oda kell figyelnie az otthoni, a családi dolgokra, s a szerteágazó tennivalók feltételezhetően sok esetben meg is védik őket a teljes lelki összeomlástól. Ha egy területen komoly megoldhatatlannak tűnő kihívásokkal találja is magát szemben, más vonatkozásban még mindig számtalan feladata marad.

Az elmúlt évben öngyilkosság következtében elhunyt dél-alföldi lakosoknak 78 százaléka a férfiak közül került ki, amely arány némileg (egy százalékponttal) még magasabb is, mint a négy évvel korábbi. A helyzet megyénként is hasonló, a vizsgált mutató 76 és 80 százalék között mozog, melyből az alsó értéket Csongrád, a felsőt pedig Békés megye képviseli. A 2000. évihez viszonyítva mind Bács-Kiskunban, mind pedig Békésben tovább emelkedett a férfi áldozatok aránya. Csongrádban viszont ezzel ellentétes tendencia zajlott: az eltelt négy év során 6 százalékponttal, 24 százalékra emelkedett a nők részesedése.

Kistérségenként nyilvánvalóan tágabb határok (63 és 93 százalék) között mozog a férfi áldozatok aránya, de elmondható, hogy néhány kivételtől eltekintve a nők részesedése csak az idősebb korosztályokban haladja meg a férfiakét. A férfiak lényegesen kedvezőtlenebb életkilátásait figyelembe véve ez teljesen természetes, hiszen a magasabb életkort sokkal több nő éri meg, mint férfi.

2.2.3 Családi állapot

A családi háttér meghatározó szerepet tölt be az ember életében. A kiegyensúlyozott magánszféra az élet más területeire is biztonságot adhat, míg a labilis megmérgezheti azt. A ma emberének azonban még egy dologgal szembe kell néznie: a mindennapokban a család hiányával, az egyedülléttel, amely nyilvánvalóan magasabb életkorban jelent igazán nagy problémát. Ez a kérdés a térség településszerkezeti adottságait figyelembe véve (különösen az idősek közül még mindig sokan élnek elszórt, tanyás településrészen) a Dél-Alföldön fokozottan előtérbe kerül, s láthattuk is, hogy itt az átlagosnál több idős ember vet önkezűleg véget életének.

Az egyedülállók számának emelkedése társadalmi jelenség, az öngyilkosok körében azonban kimutathatóan sokkal erőteljesebb ez a folyamat. A különbségek elsősorban azoknál a népességcsoportoknál érzékelhetők, melynek tagjai korábbi párkapcsolat lezárulása után maradtak egyedül. Ugyanis özvegyek és elváltak gyakrabban, nőtlenek vagy hajadonok, illetve házasságban élők pedig ritkábban találhatók az önkezűség áldozatai között, mint a 15 évesnél idősebb népesség egészében. A 2000-ben elhunytak családi állapot szerinti összetételét a 2001. február 1-jei népszámlálás eredményeivel összehasonlítva a Dél-Alföldön mind az özvegyek, mind pedig az elváltak aránya kb. 7-8 százalékponttal magasabb az öngyilkosok esetében.

A 2000 és 2004 közötti időszakban a régió egészében öngyilkosságot elkövetők körében a nőtlenek és hajadonok aránya 3, az elváltaké pedig 4 százalékponttal emelkedett. Ezzel mind a nőtlenek és hajadonok, mind az özvegyek, mind pedig az elváltak kb. egyötödös arányt képviseltek, a házasságban élők pedig kétötöd alá mérséklődött. A tendencia mindhárom megyében hasonló, bár Bács-Kiskunban az özvegyek, Békésben a nőtlenek és hajadonok, Csongrádban pedig az elváltak részesedése valamivel magasabb a régiós átlagnál.

2004-ben a csongrádi kistérségben élők közül öngyilkosságot elkövetők már csaknem teljes egészében az özvegyek és az elváltak soraiból kerültek ki. Rajtuk kívül mindössze a házasságban éltek képviseltek mintegy 8 százalékos részarányt. Igaz ellenkező végletként a kiskunmajsai és a kisteleki kistérséget említhetjük, amelyekben özvegy vagy elvált egyáltalán nem található az áldozatok között. A kistérségek többségéről viszont mégiscsak azt mondhatjuk el, hogy az utóbbi négy évben emelkedett az elváltaként és mérséklődött a házasságban élőként öngyilkosságot elkövetők aránya. Ez utóbbinak a mértéke egyes térségekben igen erőteljes volt: a kunszentmiklósi, a sarkadi, a hódmezővásárhelyi, illetve a kisteleki kistérségben kb. 25 százalékponttal alacsonyabb a házások részesedése, mint négy évvel korábban volt.

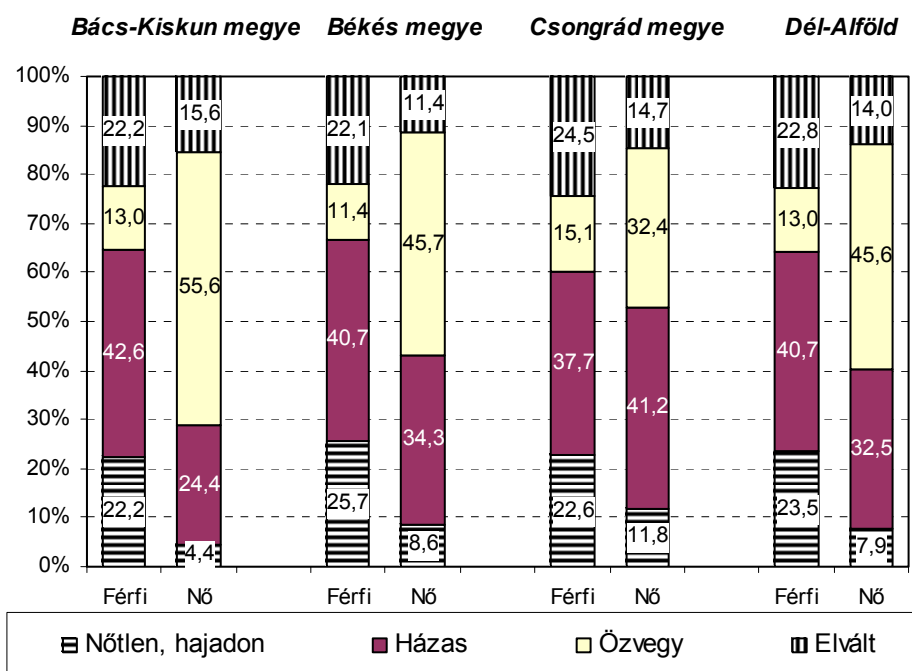
Az öngyilkosok családi állapot szerinti megoszlása kistérségenként

Kistérség, megye	Hajadon, nőtlen	Házas	Özvegy	Elvált	Hajadon, nőtlen	Házas	Özvegy	Elvált
	2000				2004			
Bajai	13,3	43,3	16,7	26,7	25,0	30,0	15,0	30,0
Bácsalmási	25,0	33,3	41,7	-	25,0	25,0	37,5	12,5
Kalocsai	21,4	32,1	21,4	25,0	7,1	64,3	7,1	21,4
Kecskeméti	23,1	36,9	26,2	13,8	22,8	33,3	24,6	19,3
Kiskőrösi	19,4	44,4	30,6	5,6	12,9	38,7	32,3	16,1
Kiskunfélegyházai	12,1	63,6	12,1	12,1	16,7	37,5	25,0	20,8
Kiskunhalasi	12,9	54,8	16,1	16,1	24,0	32,0	16,0	28,0
Kiskunmajsai	33,3	66,7	-	-	28,6	71,4	-	-
Kunszentmiklósi	-	78,6	14,3	7,1	6,7	53,3	20,0	20,0
Jánoshalmi	22,2	44,4	11,1	22,2	-	33,3	33,3	33,3
<i>Bács-Kiskun megye</i>	<i>17,8</i>	<i>46,6</i>	<i>21,2</i>	<i>14,4</i>	<i>18,4</i>	<i>38,6</i>	<i>22,2</i>	<i>20,8</i>
Békéscsabai	7,1	50,0	21,4	21,4	25,9	37,0	14,8	22,2
Mezőkovácsházai	22,2	48,1	14,8	14,8	21,1	31,6	26,3	21,1
Orosházai	14,3	55,1	12,2	18,4	17,5	37,5	20,0	25,0
Sarkadi	18,2	54,5	18,2	9,1	42,9	28,6	-	28,6
Szarvasi	21,4	28,6	14,3	35,7	20,0	40,0	20,0	20,0
Szeghalomi	25,0	33,3	25,0	16,7	23,1	38,5	19,2	19,2
Békési	4,8	38,1	38,1	19,0	30,0	45,0	20,0	5,0
Gyulai	17,6	58,8	11,8	11,8	5,3	57,9	21,1	15,8
<i>Békés megye</i>	<i>15,7</i>	<i>47,1</i>	<i>18,8</i>	<i>18,3</i>	<i>22,3</i>	<i>39,4</i>	<i>18,3</i>	<i>20,0</i>
Csongrádi	21,4	42,9	28,6	7,1	-	7,7	46,2	46,2
Hódmezővásárhelyi	17,1	54,3	11,4	17,1	23,8	28,6	23,8	23,8
Kisteleki	27,8	44,4	11,1	16,7	80,0	20,0	-	-
Makói	10,3	48,3	17,2	24,1	11,1	33,3	22,2	33,3
Mórahalmi	22,2	50,0	22,2	5,6	23,5	58,8	5,9	11,8
Szegedi	11,1	44,4	18,5	25,9	13,3	53,3	17,8	15,6
Szentesi	19,4	41,9	22,6	16,1	33,3	28,6	14,3	23,8
<i>Csongrád megye</i>	<i>16,6</i>	<i>46,7</i>	<i>18,1</i>	<i>18,6</i>	<i>20,0</i>	<i>38,6</i>	<i>19,3</i>	<i>22,1</i>
Dél-Alföld	16,8	46,8	19,6	16,8	20,1	38,9	20,1	20,9

A családi állapot szerinti összetételt nagyban befolyásolja az áldozat nembeli hovatartozása. Míg a férfiak körében a nőtlenek és az elváltak, addig a nők esetében az özvegyek nyúlnak sokkal gyakrabban az önpusztítás valamelyik eszközéhez. A különbségek igen jelentősek, amely az özvegyként elhunytak esetében a leghangsúlyosabb. Az elmúlt évben régiós szinten a nők 46 százaléka tartozott ebbe a kategóriába, míg a férfiaknak csak 13 százaléka (Bács-Kiskunban viszont még nagyobb az eltérés: a nők többete csaknem 43 százalékpont).

A kistérségek között akadt ugyan néhány, ahol az elmúlt évben özvegy nő nem követett el öngyilkosságot, a többségükben azonban igen magas arányt képviseltek. A jánoshalmi és a makói kistérségben valamennyi női áldozat ebbe a kategóriába tartozott, s további öt körzetben – Bács-Kiskunban Bácsalmás, Kecskemét és Kiskőrös, Békés megyében pedig Békés város és Gyula térségében – legalább kétharmados arányt képviseltek. Ezzel szemben 2004-ben mindössze hét olyan kistérség volt a régióban, ahol hajadonok vetettek véget önkezüikkel életüknek. Elvált nők önpusztítási kísérlete kb. a kistérségek felében végződött tragédiával, arányuk azonban az esetek többségében egyötöd vagy az alatti.

Az öngyilkosságot elkövetők családi állapot szerinti összetétele nemenként, 2004

Az öngyilkos férfiak családi állapot szerinti területi eloszlása egyenletesebb, néhány kivételtől eltekintve mindegyik kistérségben valamennyi családi állapotú férfi szerepel az áldozatok között. Az arányok persze meglehetősen különbözőek, bár szomorú tény, hogy a kistérségek több mint felében (különösen Bács-Kiskun és Békés megye területén) a házasságban élt áldozatok voltak legtöbben.

Éveik számát tekintve az özvegyként meghaltak a legidősebbek. Átlagéletkoruk 2004-ben a Dél-Alföldön megközelítette a 73 évet, de mindhárom megyében 70 év felett volt. A kistérségek szintjén nyilvánvalóan változatosabb a kép, de a mutató értéke egyetlen körzetben sem kisebb 64 évnél. A legalacsonyabb átlagéletkor a békéscsabai és a szarvasi kistérséget jellemezte, míg legidősebb korban (átlagosan 85 évesen) a jánoshalmi kistérség özvegyei követtek el öngyilkosságot.

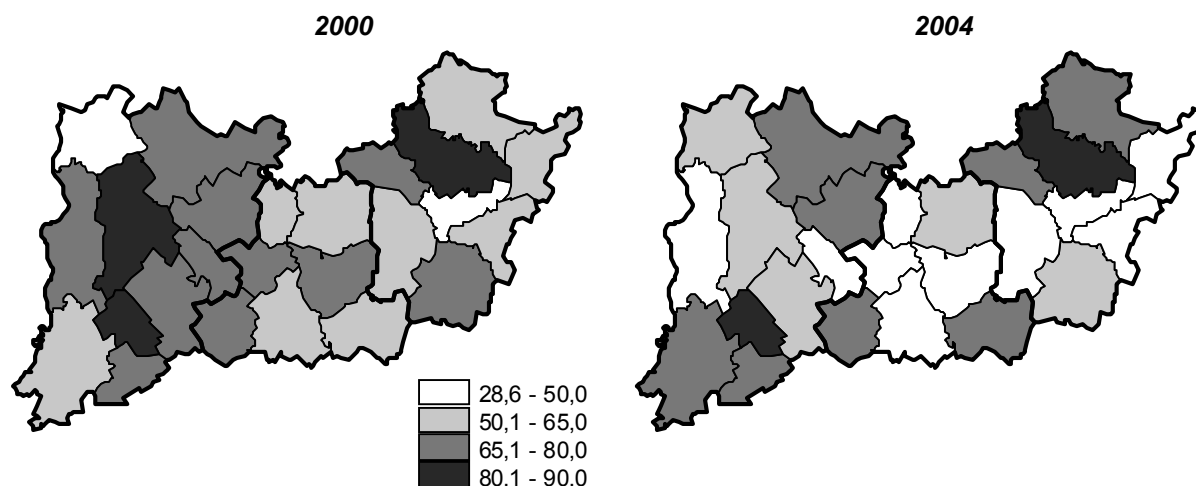
A halál bekövetkeztekor a hajadon, illetve nőtlen családi állapotúak voltak a legfiatalabbak, a régió egészében átlagosan 38 évesek. A kistérségek között azonban nagyon nagyok a különbségek, a szélső értékeket a kalocsai és a gyulai képviselték 17, illetve 77 évvel. A középkorú áldozatok leggyakrabban a házasok és az elváltak közül kerültek ki, az előbbieket átlagosan 55, míg az utóbbiak 50 évesen léptek ki önként az életből.

2.2.4 Iskolai végzettség

Az élet problémás kérdéseit nem feltétlenül oldja meg könnyebben az, akinek magasabb az iskolai végzettsége, de esetenként segíthet, ha valaki szélesebb látókörű, s képzettsége az átlagnál nagyobb mozgásteret biztosít számára. Különösen a közép- és idősebb korosztályoknál van ez így, a fiatalabbak körében már nagyon nagy szakadék lehet diplomás és diplomás között.

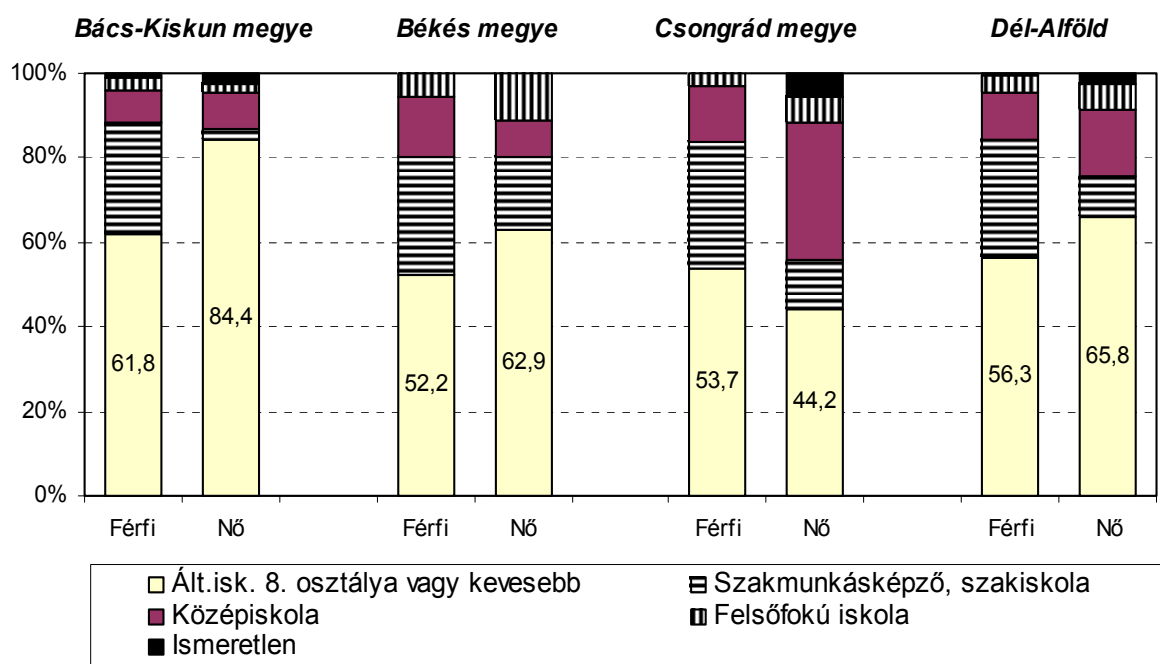
Az öngyilkosságot elkövetők legnagyobb hányada legfeljebb az általános iskola 8. osztályát fejezte be. Ez persze részben abból is adódik, hogy azok a korcsoportok, amelyekből az áldozatok többsége kikerül eleve képzetlenebbek, mint a fiatalabbak. Láthattuk, hogy az önkezűség következtében elhunytak igen jelentős része az idős, egyedülálló, nyugdíjas emberek közül kerül ki, akiknek az iskolai végzettsége eleve alacsonyabb, mint más társadalmi csoportoké. Igaz, ennek jelentősége az évek előrehaladtával nyilvánvalóan csökkenni fog.

Az öngyilkosság áldozatai közül legfeljebb az általános iskola 8. osztályát befejezettek aránya, %

Annak ellenére, hogy az utóbbi néhány évben is történt bizonyos elmozdulás, 2004-ben még mindig két olyan kistérség volt (Jánoshalma és Békés város környete), ahol az elhunytak több mint négyötöde legfeljebb csak általános iskolai tanulmányokat folytatott. Sőt a kistérségek mintegy harmadában még emelkedett is a képzetlenek aránya. A növekedés mértéke három Bács-Kiskun megyei térségben (a bajaiban, a bácsalmásiban és a kunszentmiklósiban) igen jelentős, 10 százalékpont vagy afölötti. A változás az esetek egy részében az időskorúak időközbeni aráynövekedésével is magyarázható, az ok-okozati összefüggések azonban valószínűleg sokkal bonyolultabbak ennél.

Az öngyilkosságot elkövetők iskolai végzettség szerinti összetétele nemenként, 2004

A megyeszékhelyek körzetében a kecskeméti kivételével egyértelmű a magasabb iskolai végzettségűek térhódítása. A szegedi kistérségben pl. a vizsgált négy év során 25 százalékponttal, 29 százalékra mérséklődött a csak alapfokú képzésben részesültek aránya. Ehhez képest a Bács-Kiskun megye északi részén tapasztalható még mindig héttizedes részarány igen magasnak mondható, amely részben az eltérő településszerkezettel is magyarázható. Kecskemét körzetében ugyanis a mai napig elég sokan, köztük jelentős számban idősek, tanyán élnek, ami köztudottan nem kedvező a nehéz élethelyzetekben.

Az eltérések, amelyeket akár életkor, akár pedig családi állapot szerint a férfiak és a nők között tapasztalhatók, az iskolai végzettség szerinti összetételre is rányomják bélyegüket. Mivel a nők közül sokkal gyakrabban követnek el idősebb korban és özvegyülésük után öngyilkosságot, így közöttük általában magasabb azok aránya, akik legfeljebb alapfokon folytattak iskolai tanulmányokat.

Az utóbbi években persze néhány térségben már megfordult ez a tendencia jelezve, hogy azon korosztályok helyét, akik még önhibájukon kívül nem tanulhattak tovább, fokozatosan olyan generációk veszik át, akiknek már lehetőségük nyílt valamilyen szakma vagy érettségi, esetleg felsőfokú képzés megszerzésére. Ez leginkább Csongrád megyében érzékelhető, bár nem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy az elmúlt évben itt két olyan kistérség is volt (a hódmezővásárhelyi és a kisteleki), ahol a női áldozatok – akiknek megállapítható volt az iskolai végzettsége – valamennyien rendelkeztek valamilyen magasabb szintű iskolai végzettséggel.

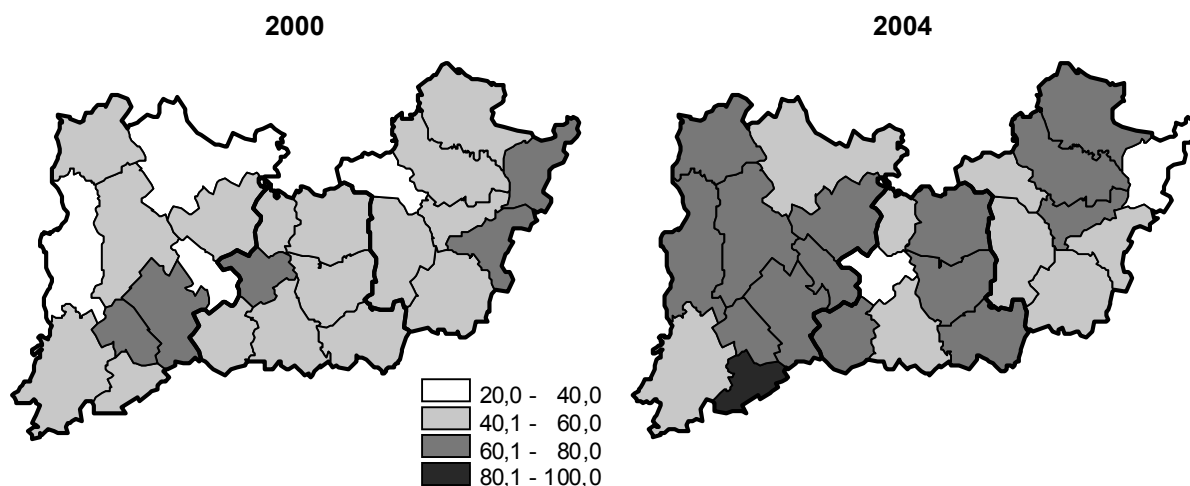
Az a tény, hogy a férfiak között a szakmunkásképzőt, szakiskolát végzettek, a nők körében pedig a középiskolát végzettek aránya magasabb, már egyértelműen az elmúlt évtizedek oktatási rendszerének eredménye.

2.2.5 Gazdasági aktivitás

A gazdasági aktivitás, tehát az, hogy valaki tanul, dolgozik, gyeseen, gyeden van, vagy esetleg már nyugdíjas, nagyrészt életkori sajátosság, de egyben speciális élethelyzet is, amely az egyes ember sorsában jelentős változásokat hozhat. A nyugdíjba vonulás pl. megszakíthatja a korábbi emberi kapcsolatokat, ami bárkit zárkózottabbá, sérülékenyebbé tehet, s az elmaradó családi segítség sokszor komoly problémákat okozhat. Ezen a bizonyos fokig természetesnek tekintett folyamaton túl azt is figyelembe kell vennünk, hogy az utóbbi másfél évtized nagyon átrendezte a viszonyokat. Sokan a betöltött életkor előtt akár egészségügyi, akár pedig más kényszerű okból befejezik aktív életpályájukat, vagy esetleg munkanélkülivé válnak. Nekik a korábbi anyagi helyzetük feladásán túl azzal is szembe kell nézniük, hogy a kényszerű élethelyzet a magány, az elhagyatottság érzését is felerősítheti.

Az öngyilkosságot elkövetők között az inaktív keresők (akiknek legnagyobb hányadát a nyugdíjasok teszik ki) igen nagy, a kistérségek többségében a legnagyobb arányt képviselik. Ez nagyrészt természetes (idősek, özvegyek magas aránya), de valamit nem hagyhatunk figyelmen kívül. Az áldozatok között még az utóbbi néhány évben is jelentősen emelkedett az inaktív aránya, miközben az életkorukat tekintve nem volt jelentős elmozdulás. S arról sem feledkezhetünk meg, hogy időközben a nyugdíjkorhatár is emelkedett, tehát mindenképpen kevesebb nyugdíjasnak kellene lenni az áldozatok között.

Az öngyilkosságot elkövetők közül az inaktív keresők aránya, %

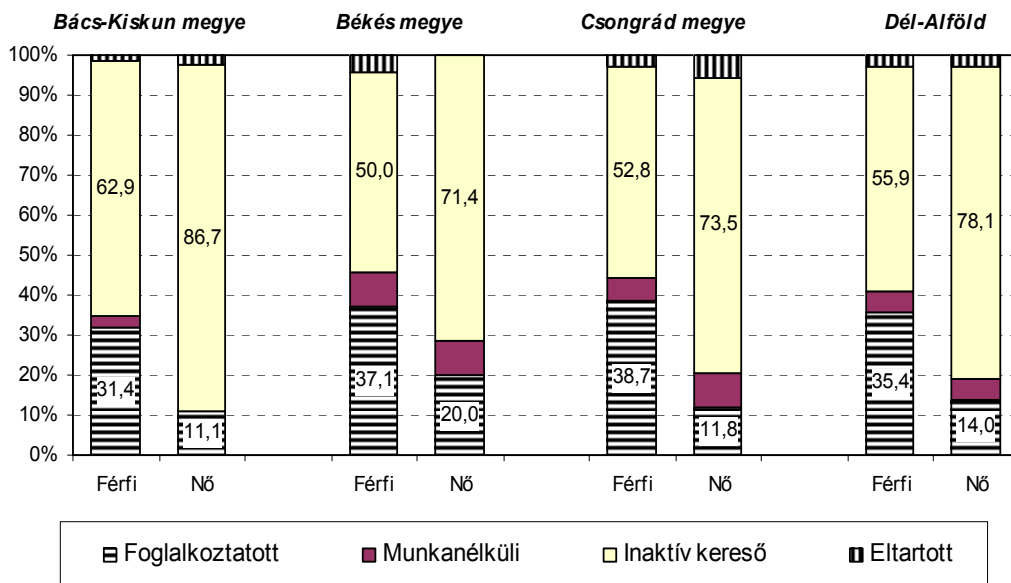
Az utóbbi négy évben régiós szinten tíz százalékponttal emelkedett az inaktív aránya, melynek következtében már az áldozatok több mint hattizede ebbe a kategóriába tartozott. A legnagyobb mértékű változás Bács-Kiskunban következett be, itt a kétharmados részarány húsz százalékponttal magasabb a korábinál. Ugyanakkor Békés megyében gyakorlatilag a korábbi szinten maradt a mutató értéke. Bács-Kiskunban csupán a jánoshalmi kistérségben csökkent valamelyest az inaktív aránya, de itt is csak minden harmadik áldozatról mondható el, hogy valamely más aktivitási kategóriába tartozott. A Bácsalmáson és környékén öngyilkosságot elkövetettek közül viszont valamennyien inaktív keresők voltak.

Ezek a folyamatok arra engednek következtetni, hogy a fiatalabb áldozatok növekvő hányada volt nyugdíjas a tragédia bekövetkezése előtt. Az utóbbi évek adatai alapján úgy tűnik, hogy az idő előtti nyugdíjba vonulás legalábbis Bács-Kiskunban egyre növekvő rizikós tényező az öngyilkosságok alakulásában. A régió legnagyobb megyéjében négy olyan kistérség is van (a bajai, a kecskeméti, a kiskunfélegyházi, valamint a kiskunmajsai), ahol az inaktív arányának emelkedése éppen a 60 évesek és idősebbek arányának mérséklődése mellett következett be. De ugyanez mondható el Békésben a szeghalomi, Csongrádban pedig a hódmezővásárhelyi és a makói kistérségről is.

Az inaktív mellett a legnagyobb részarányt a foglalkoztatottak képviselik, régiós szinten, de a megyék átlagában is kb. minden harmadik áldozat végzett kereső tevékenységet a tragédiát megelőzően. Arányuk a négy év során csak Bács-Kiskunban csökkent, a másik két megyében kismértékű emelkedés történt.

A nemenkénti különbségek a gazdasági aktivitás esetében is nyomon követhetők. Megyei szinten a nők körében egyértelmű az inaktív keresők (kb. húsz százalékponttal) magasabb aránya, de a tendencia a kistérségek többségében is megfigyelhető. A kereső tevékenységet folytatott áldozatok aránya pedig alig egy-két kistérségtől eltekintve a férfiaknál volt magasabb. A foglalkoztatás olyannyira kevésbé jellemezte a gyengébb nem képviselőit, hogy 2004-ben 16 kistérségben egyetlen dolgozó nő sem nyúlt az önpusztítás valamely eszközhöz.

Az öngyilkosságot elkövetők gazdasági aktivitás szerinti összetétele nemenként, 2004

A gazdasági aktivitás és az iskolai végzettség nem független egymástól, hiszen egyrészt a fiatalabbak képzetebbek, másrészt a kilencvenes években a munkaerő-piacról elsőként a szakképzés nélküliek kerültek ki. Ennek hatása az öngyilkosságot elkövetők körében is nyomon követhető.

Az öngyilkosságot elkövetők között az inaktív keresők aránya, 2004

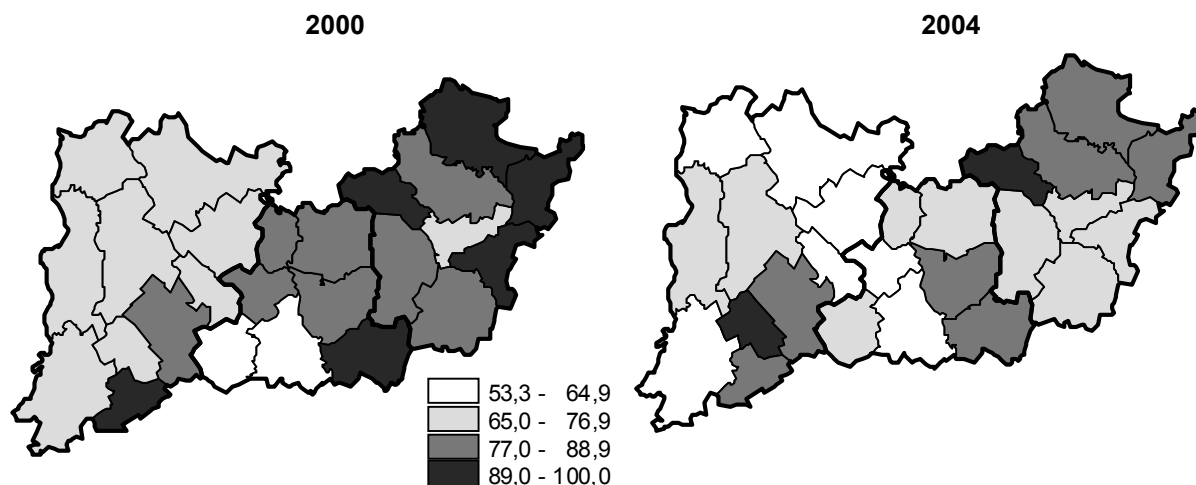
Iskolai végzettség	(százalék)			
	Bács-Kiskun megye	Békés megye	Csongrád megye	Dél-Alföld
Legfeljebb általános iskola 8. osztálya	82,6	71,6	75,0	77,4
Szakmunkásképző, szakiskola	38,6	31,1	27,8	32,8
Középiskola	31,3	39,1	52,0	42,2
Felsőfokú iskola	66,7	33,3	40,0	43,5

A legfeljebb 8. osztályt végzett áldozatok túlnyomó többsége (az elmúlt évben a régió egészében mintegy nyolctizede) inaktív kereső volt. Ez a tendencia gyakorlatilag valamennyi kistérségben kimutatható. Ugyanakkor a legalább szakmunkás bizonyítvánnyal rendelkezők közül a tragédiát megelőzően legtöbben kereső tevékenységet folytattak. A különbségek azonban nem olyan nagyok a foglalkoztatottak és az inaktívak között, mint a képzettség nélkülieknél, sőt az utóbbi négy évben itt is az inaktívok fokozatos térnyerése figyelhető meg. A kistérségek szintjén mind a szakmunkások, mind az érettségizettek, mind pedig a diplomások körében 2004-ben már gyakrabban előfordult, hogy az inaktív keresők kerültek túlsúlyba. Sőt a hódmezővásárhelyiben gyakorlatilag valamennyi képzettségi kategóriában inaktív többség volt.

2.2.6 Az öngyilkosság elkövetésének módja

Az öngyilkosságot legtöbben akasztással követik el, ezen kívül a különféle mérgezések (gyógyszer, kábítószer és egyéb) képviselnek jelentősebb részarányt. A többi módszer, mint a vízbe fulladás, a lőfegyver és robbanószer, illetve vágó- és szúróeszköz használata, a magas helyről történő leugrás, a mozgó jármű elé ugrás és minden egyéb módszer következtében régiós szinten az áldozatoknak alig 16 százaléka fejezte be életét, míg az akasztások aránya héttized volt az elmúlt évben.

Az áldozatok közül az öngyilkosságot akasztással, zsinogeléssel elkövetők aránya, %

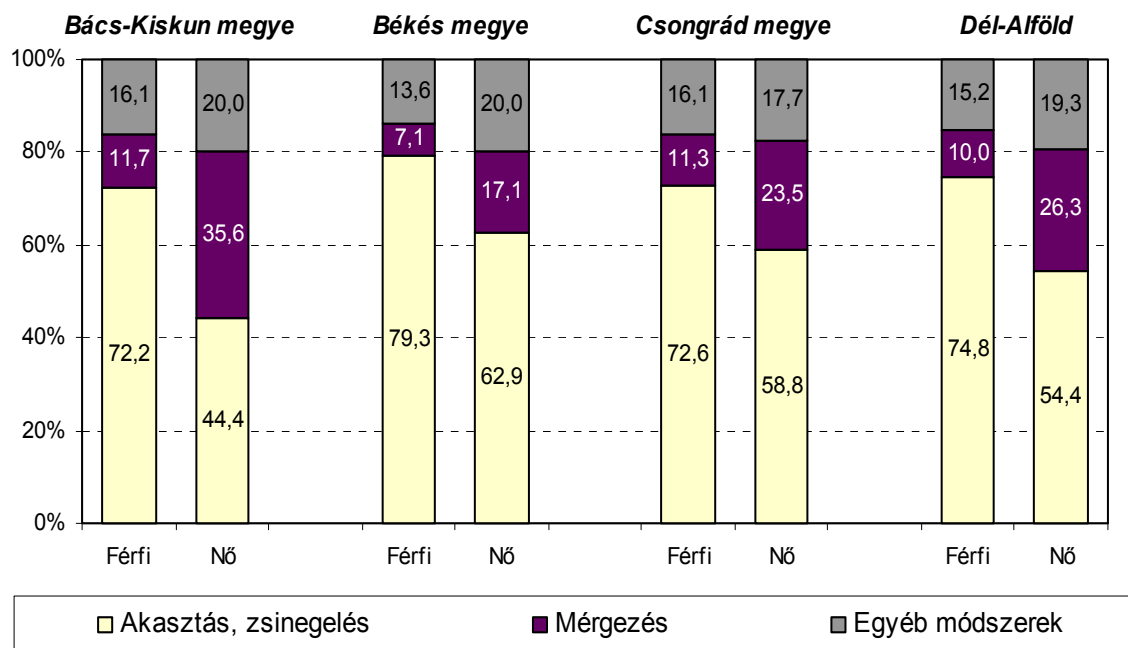

Az utóbbi időszakban az akasztás, mint módszer elsődlegessége valamelyest mérséklődött, a régió egészében a 2004. évi arány 6 százalékponttal elmaradt a négy évvel korábbtól. Az akasztáson kívüli módszerek közül elsősorban a különféle mérgezések, valamint a mozgó jármű elé ugrás gyakoriságának emelkedése említhető meg. A kistérségek közül leginkább a bajaiban, a kunszentmiklósiiban, a kistelekiiben valamint a gyulaiban csökkent az akasztások aránya, melynek mértéke ezekben a körzetekben 15-26 százalékpont között mozgott.

Baján és környékén mozgó jármű elé ugrás, valamint lőfegyverrel történő önsértések, Kunszentmiklós körzetében gázmérgezés, vízbefúlás, jármű elé ugrás, a Csongrád megyei Kisteleken és tájékán vízbefúlási, Gyula városban és a kistérséghez tartozó településeken pedig lőfegyver, különféle vágó- és szúróeszközök használata, valamint jármű elé ugrás következtében csökkent az akasztásos esetek aránya. Ellenpéldaként a Bács-Kiskun déli részén elhelyezkedő jánoshalmi kistérséget említhetjük, ahol az elmúlt évben valamennyi önsértésből adódó halálesetet akasztás vagy zsinogelés okozott. Ez utóbbi persze nem teljesen véletlen, mert a következőkben látni fogjuk, hogy a módszer megválasztásának is vannak nembeli (és bizonyos fokig életkorhoz kötött) sajátosságai, s az említett térségben 2004-ben átlagon felüli volt az idősebb, alacsony iskolai végzettségű férfi áldozatok aránya.

A nembeli különbségek tekintetében egyértelműen megállapítható, hogy a férfiak gyakrabban nyúlnak az akasztáshoz, zsinogeléshez, a gyengébb nem képviselőinél pedig a mérgezéses esetek (pl. túlzott gyógyszerfogyasztás), és a különféle egyéb módszerek fordulnak elő sűrűbben. A különbségek leghangsúlyosabban Bács-Kiskunban (elsősorban a megye északi részén a kecskeméti, a kiskunfélegyházai, valamint a kunszentmiklósi kistérségekben) mutatkoznak meg, mert a megye egészében akasztásnál 28 százalékpont a férfi, mérgezéses eseteknél pedig 24 százalékpont a női áldozatok többlete. Ugyanezen arányok régiós szinten 20, illetve 16 százalékpont.

Az öngyilkosságok áldozatainak az elkövetés módszere szerinti összetétele, %

Az elmúlt évben néhány kistérségben persze nem ez a tendencia volt megfigyelhető: Kiskunmajsa, Sarkad, Szarvas, Kistelek valamint Makó és körzetének valamennyi női áldozata az akasztást vagy zsinegelést választotta, míg a férfiak esetenként más eszközt is igénybe vettek.

2.3 Az öngyilkosságok alakulását befolyásoló főbb tényezők

Az öngyilkosságok okainak feltárására elsősorban azok a szakemberek hivatottak, akik napi gyógyító, megelőző munkájuk során megismerkedhetnek, kapcsolatba kerülhetnek a későbbi áldozatokkal, de a rendelkezésünkre álló adatok alapján megkísérlünk néhány összefüggést keresni az okok és az okozatok között. A kérdés érzelmi, személyiségbeli oldalára nyilvánvalóan nem tudunk kitérni, de az emberek életét, életvitelét nagyban meghatározó tényezők közül néhányat érdemes megvizsgálni. Azok a körülmények ugyanis, hogy egy településen hányan és mekkora összegű személyi jövedelemadót fizetnek, hányan regisztráltatják magukat munkanélülként, hányan kényszerülnek önkormányzati szociális segély vagy támogatás igénybevételére igen jól reprezentálják az ott élők anyagi és társadalmi helyzetét.

A 2004. évi előzetes adatok alapján a Dél-Alföldi régió községeiben, városaiban az állandó népesség 21-49 százaléka fizetett valamekkora összegű személyi jövedelemadót. A települések legnagyobb hányadán (négytizedén, ahol a lakosság kéttizede él) az ott lakók

32-38 százaléka gyarapította az adóbevételeket. Az öngyilkosságok gyakorisága az adót fizetők függvényében igen változatosan alakult, a legkevesebb adózóval rendelkező nyolc településen viszont százezer lakosra vetítve csaknem 2,5-szer annyian haltak meg önsértések következtében, mint a régió egészében.

Az öngyilkosságok arányának alakulása a Dél-Alföldön néhány feltétel függvényében, 2004

Vizsgált tényezők	Települések száma	Települések átlagos népessége, fő	Öngyilkosságok százezer lakosra vetített aránya, %
Adófizetők aránya az állandó népességből, %			
20,60 - 26,00	8	806	93,02
26,01 - 32,00	24	1 321	31,54
32,01 - 38,00	108	2 508	43,56
38,01 - 44,00	93	5 758	41,83
44,01 - 49,40	21	24 428	31,97
Egy főre jutó SZJA, ezer Ft			
127,30 - 230,00	27	1 270	52,49
230,01 - 340,00	128	2 282	39,71
340,01 - 440,00	75	4 969	43,73
440,01 - 550,00	19	15 065	41,92
550,01 - 650,70	5	74 449	28,21
Regisztrált munkanélküliek a lakónépesség arányában, %			
1,50 - 5,00	141	6 965	36,96
5,01 - 8,50	79	4 123	41,75
8,51 - 12,00	25	1 569	48,43
12,01 - 15,50	8	1 191	31,49
15,51 - 19,30	1	962	104,00
Rendszeres szociális segélyben részesültek aránya, %			
0,00 - 2,50	195	6 213	37,56
2,51 - 5,00	35	3 158	46,14
5,01 - 7,00	12	1 135	29,37
7,01 - 9,50	9	2 163	46,24
9,51 - 11,90	3	836	119,69

Az egy fő által átlagosan befizetett személyi jövedelemadó függvényében is megfigyelhető, hogy a népesség számához képest a legtöbb öngyilkosság a legkedvezőtlenebb helyzetű településeken történt. Ugyanez a tendencia a regisztrált munkanélküliek vonatkozásában is nyomon követhető, sőt abban a néhány községben is, ahol az önkormányzatok az ott élők kiemelkedően magas hányadát részesítették rendszeres szociális segélyben, nagyon súlyos problémát jelent az önsértések következtében elhunytak magas aránya.

A legrosszabb adottságokkal rendelkező kistépülésektől eltekintve azonban igen változatos a kép. Mind a kedvezőbb, mind pedig a kedvezőtlenebb helyzetűek között

találhatunk magasabb és alacsonyabb öngyilkossági arányokat. Ez mindenképpen arra enged következtetni, hogy az önsértések elkövetésekor az anyagi helyzeten, a konkrét életkörülményeken túl még számos emberi tényező lehet, amely a legsúlyosabb döntésre készíti az áldozatot.

Egy dolog azonban ezekből az eredményekből is egyértelműen látszik: az alacsony lélekszámú falvakban élők napjainkban mindenféle szempontból jelentős hátrányokat szenvednek el. A fiatalabbak, akiknek lehetőségük nyílik, igyekeznek is másutt keresni a boldogulásukat. Ezzel még inkább felerősödik az a folyamat, hogy az idősebbek egyedül maradva távol a családtól sokszor nem tudnak a felmerülő problémáikkal megbirkózni.

Arra a kérdésre tehát, hogy mi vezet odáig, amikor az ember már nem képes a helyzetét megoldani, s inkább az életből való távozást választja, vagy legalábbis ezen a módon próbál a környezetére felé jelezni, nagyon összetett a válasz. Egyértelmű, hogy a gazdasági, társadalmi háttér is fontos szerepet játszik, amelyre régiókon belül legjobb bizonyíték Békés megye helyzete. 2004-ben hosszú idő után megfordult a megyék közötti sorrend, már nem Bács-Kiskunban, hanem Békésben a legmagasabb az öngyilkosságot elkövetők aránya. De ugyanezt bizonyíthatja, hogy a kilencvenes években javult a központi régió relatív helyzete.

Ugyanakkor azzal is szembe kell nézni, hogy a letűnt évszázadok történései – amely szerint az ország mai területének déli és keleti térségeiben élők sokkal inkább elszenvedték a történelem viharait, mint pl. a dunántúliak – a késői utódokra a mai napig hatással vannak.

TÁBLÁZATOK

1. AZ ÖNGYILKOSSÁGOK SZÁZEZER LAKOSRA JUTÓ SZÁMA KORCSOPORTONKÉNT, 2000

Kistérség, megye megnevezése	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-X	Össze- sen
	évesek																
Bajai	-	-	35,2	-	41,1	90,2	35,9	100,3	38,4	-	25,6	25,5	83,3	175,5	87,2	100,6	39,7
Bácsalmási	92,6	-	-	-	98,2	103,3	148,4	76,1	76,6	-	-	103,3	-	403,8	-	469,5	67,3
Kalocsai	27,9	29,3	46,8	25,0	56,0	28,8	49,0	111,5	52,7	29,5	31,6	34,0	115,3	98,9	137,2	389,9	50,3
Kecskeméti	-	8,8	7,3	-	17,7	38,9	105,8	62,9	58,5	87,3	63,9	56,5	32,9	136,2	52,7	238,4	39,7
Kiskőrösi	55,0	-	22,2	23,1	53,2	85,3	71,3	145,2	108,8	-	62,7	71,0	113,6	46,0	354,2	429,5	63,0
Kiskunfélegyházai	-	31,3	53,4	25,0	59,1	127,8	105,7	131,8	29,6	65,7	37,2	82,7	171,2	109,8	-	289,2	65,0
Kiskunhalasi	-	-	25,3	26,4	66,7	188,0	144,6	84,2	124,7	37,4	87,6	142,7	54,2	73,1	164,7	197,4	67,2
Kiskunmajsai	-	-	76,5	-	-	-	172,0	87,2	-	103,7	107,8	-	-	-	-	-	36,3
Kunszentmiklósi	-	-	-	-	50,9	115,4	137,5	83,5	154,3	-	-	-	76,9	98,5	245,1	-	45,3
Jánoshalmi	-	-	-	162,6	-	-	83,0	-	-	289,2	-	99,1	101,1	-	328,4	-	51,8
Bács-Kiskun megye	11,8	8,9	23,6	14,4	40,0	74,6	94,2	90,7	65,7	51,4	47,2	58,7	77,9	118,7	125,8	228,8	49,7
Békéscsabai	-	-	18,6	18,5	20,4	69,6	37,0	82,5	77,1	-	80,0	122,1	-	85,3	-	229,0	39,2
Mezőkovácsházai	-	-	30,4	63,1	37,3	121,4	58,7	56,9	94,3	74,1	74,0	118,9	126,8	-	125,9	336,4	59,7
Orosházai	-	27,2	19,7	-	75,0	250,5	127,9	97,0	90,0	146,7	84,0	29,4	99,2	78,4	185,4	290,7	76,4
Sarkadi	-	-	-	50,8	-	199,8	54,1	54,6	-	70,3	-	-	81,7	214,4	268,5	-	43,2
Szarvasi	-	56,4	40,6	-	-	57,0	138,8	-	92,8	197,0	56,3	-	-	77,2	-	-	45,1
Szeghalomi	-	-	111,9	61,4	-	-	92,8	30,1	110,3	42,4	129,1	92,4	115,1	72,2	413,7	-	56,1
Békési	-	-	-	47,5	-	90,6	24,1	21,9	27,2	123,0	-	-	-	136,9	462,4	219,5	36,8
Gyulai	-	-	24,9	25,4	-	-	76,8	23,0	27,4	99,1	34,9	75,8	131,4	-	-	124,5	32,1
Békés megye	-	8,2	30,0	31,0	20,4	97,1	72,9	51,4	67,7	90,7	60,7	60,3	67,5	75,5	171,0	179,1	49,0
Csongrádi	-	68,0	132,1	59,0	-	-	57,1	-	60,4	-	-	76,1	324,5	87,9	226,0	209,4	57,2
Hódmezővásárhelyi	-	-	-	112,1	25,8	58,3	23,1	140,7	100,8	54,0	161,8	36,4	77,8	49,1	121,6	369,5	58,8
Kisteleki	-	86,9	-	70,5	-	183,3	67,5	136,5	388,4	86,1	94,7	94,2	-	341,5	-	-	93,9
Makói	-	-	26,7	-	95,0	69,6	54,6	76,4	61,0	129,0	170,7	37,8	80,5	51,5	145,8	272,9	58,1
Mórahalomi	-	-	104,1	-	-	189,8	153,3	-	60,9	200,5	-	153,8	164,9	-	270,6	292,4	71,7
Szegedi	-	-	-	13,5	29,7	44,6	22,5	57,7	57,7	67,3	21,7	12,2	38,6	33,6	110,4	154,5	28,0
Szentesi	-	-	28,3	29,0	136,5	-	62,2	164,5	63,0	138,6	39,8	209,9	150,5	-	172,9	163,3	68,6
Csongrád megye	-	7,7	17,6	31,9	43,1	58,3	43,8	80,9	79,6	85,4	64,4	61,1	87,5	55,3	135,7	204,7	47,8
DÉL-ALFÖLD	4,8	8,3	23,5	24,5	35,5	76,1	72,6	76,0	70,7	73,7	56,6	60,0	77,7	85,6	142,9	204,9	48,9

2. AZ ÖNGYILKOSSÁGOK SZÁZEZER LAKOSRA JUTÓ SZÁMA KORCSOPORTONKÉNT, 2004

Kistérség, megye megnevezése	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-X	Össze- sen
	évesek																
Bajai	-	20,1	37,4	-	19,7	41,0	42,7	33,5	34,2	20,4	22,9	27,0	27,2	35,0	150,4	-	26,2
Bácsalmási	-	-	-	-	-	-	89,1	68,1	150,0	-	-	106,1	-	-	402,0	493,8	43,7
Kalocsai	-	28,7	-	-	-	-	54,9	45,4	46,3	27,6	30,0	68,2	-	149,4	-	-	25,2
Kecskeméti	-	8,7	16,0	13,6	24,1	44,9	18,9	53,5	99,2	90,9	34,6	53,7	15,3	79,4	32,9	61,5	33,8
Kiskőrösi	-	-	-	90,7	48,6	52,6	26,9	88,9	48,5	81,1	60,3	-	153,2	138,8	197,4	154,0	53,1
Kiskunfélegyházai	-	31,4	-	25,0	-	-	123,2	125,9	106,8	95,4	34,7	39,8	45,4	52,2	159,0	-	47,4
Kiskunhalasi	-	-	31,9	-	29,0	65,3	34,6	106,7	116,6	64,3	77,5	46,2	105,5	136,1	206,0	221,7	53,4
Kiskunmajsai	-	-	-	77,9	-	-	261,8	161,9	-	-	-	-	139,7	-	-	-	40,8
Kunszentmiklósi	-	-	47,1	-	42,3	48,6	-	-	250,2	-	-	63,1	-	195,2	295,2	341,3	46,7
Jánoshalmi	-	-	-	-	-	-	-	152,0	-	-	99,5	109,2	-	-	193,8	473,9	34,6
Bács-Kiskun megye	-	11,4	16,1	18,6	21,0	34,2	47,0	68,8	85,7	56,4	36,6	45,9	42,4	85,6	131,6	107,5	38,3
Békéscsabai	-	-	-	-	58,2	59,0	44,0	50,6	68,8	-	96,3	-	95,3	192,5	-	-	36,5
Mezőkovácsházai	-	-	-	-	35,9	74,0	192,9	27,7	29,5	100,7	36,9	-	87,8	53,7	158,2	-	42,4
Orosházai	-	-	25,4	-	23,7	99,9	159,2	80,1	162,9	48,2	50,5	91,4	101,6	121,1	-	335,6	63,4
Sarkadi	-	-	137,1	280,3	-	60,9	63,7	-	109,5	65,9	-	73,1	81,4	-	-	-	55,3
Szarvasi	-	53,1	43,6	41,9	-	-	53,7	42,1	86,3	47,4	-	-	-	75,8	111,2	-	31,7
Szeghalomi	-	-	37,4	31,5	69,3	73,9	108,1	89,9	126,5	39,2	42,8	-	208,9	72,9	114,5	472,3	60,8
Békési	-	48,0	25,8	-	28,1	29,3	88,0	46,2	-	-	-	35,3	38,5	139,3	131,8	396,8	35,2
Gyulai	-	-	-	25,4	-	57,2	32,2	24,0	123,9	30,3	-	114,3	42,3	105,5	73,7	146,6	35,9
Békés megye	-	11,8	23,3	27,1	30,9	60,1	93,1	48,8	87,4	36,3	35,3	39,7	83,4	109,7	70,8	182,7	44,7
Csongrádi	-	-	-	-	66,8	191,6	208,0	-	-	-	-	72,6	-	94,5	388,3	245,7	52,4
Hódmezővásárhelyi	-	-	48,2	20,8	-	27,0	-	87,6	21,8	136,0	28,3	-	81,2	97,0	73,4	151,3	35,5
Kisteleki	-	-	161,1	72,7	-	-	-	-	-	-	90,5	-	103,5	-	-	-	25,7
Makói	-	-	-	-	-	63,5	33,7	51,2	110,4	63,8	-	112,7	43,0	-	157,3	175,6	36,1
Mórahalomi	-	-	55,4	103,9	-	-	57,7	94,9	112,3	239,0	63,1	146,1	164,5	-	-	-	64,8
Szegedi	-	-	6,5	10,5	32,1	7,3	42,2	41,1	33,2	30,6	26,8	34,6	26,1	47,3	46,9	137,5	22,4
Szentesi	-	-	34,8	-	66,0	69,8	-	117,3	-	101,2	145,3	42,3	47,0	126,6	97,8	-	47,1
Csongrád megye	-	-	23,2	16,6	26,1	32,3	39,6	56,2	37,8	65,6	40,5	49,5	50,1	54,2	91,1	122,5	32,9
DÉL-ALFÖLD	-	8,0	20,4	20,2	25,4	41,0	57,9	59,1	71,2	53,5	37,5	45,1	57,1	83,2	100,2	136,3	38,5

3. AZ ÖNGYILKOSSÁGOT ELKÖVETŐK CSALÁDI ÁLLAPOT SZERINTI ÖSSZETÉTELE NEMENKÉNT

(százalék)

Kistérség, megye megnevezése	Nőtlen, hajadon				Házass				Özvegy				Elvált			
	férfi		nő		férfi		nő		férfi		nő		férfi		nő	
	2000	2004	2000	2004	2000	2004	2000	2004	2000	2004	2000	2004	2000	2004	2000	2004
Bajai	15,4	-	29,4	-	42,3	50,0	29,4	33,3	15,4	25,0	11,8	33,3	26,9	25,0	29,4	33,3
Bácsalmási	42,9	-	40,0	-	57,1	-	20,0	33,3	-	100,0	20,0	66,7	-	-	20,0	-
Kalocsai	27,8	10,0	8,3	-	33,3	30,0	66,7	50,0	11,1	40,0	-	50,0	27,8	20,0	25,0	-
Kecskeméti	28,0	6,7	26,7	8,3	40,0	26,7	40,0	8,3	16,0	60,0	13,3	66,7	16,0	6,7	20,0	16,7
Kiskőrösi	23,1	10,0	16,0	-	50,0	30,0	44,0	16,7	19,2	60,0	24,0	66,7	7,7	-	16,0	16,7
Kiskunfélegyházai	9,1	18,2	17,6	14,3	72,7	45,5	41,2	28,6	4,5	27,3	17,6	42,9	13,6	9,1	23,5	14,3
Kiskunhalasi	18,2	-	31,6	-	63,6	33,3	31,6	33,3	4,5	44,4	5,3	50,0	13,6	22,2	31,6	16,7
Kiskunmajsai	33,3	-	33,3	-	66,7	-	66,7	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-
Kunszentmiklósi	-	-	9,1	-	80,0	75,0	63,6	25,0	10,0	25,0	9,1	50,0	10,0	-	18,2	25,0
Jánoshalmi	22,2	-	-	-	44,4	-	40,0	-	11,1	-	20,0	100,0	22,2	-	40,0	-
Bács-Kiskun megye	21,4	7,4	22,2	4,4	51,0	33,8	42,6	24,4	11,7	48,5	13,0	55,6	15,8	10,3	22,2	15,6
Békéscsabai	4,8	14,3	33,3	-	52,4	42,9	33,3	50,0	19,0	28,6	4,8	50,0	23,8	14,3	28,6	-
Mezőkovácsházai	27,3	-	28,6	-	50,0	40,0	28,6	40,0	9,1	40,0	21,4	40,0	13,6	20,0	21,4	20,0
Orosházai	18,2	6,3	16,7	20,0	57,6	50,0	40,0	30,0	6,1	25,0	13,3	40,0	18,2	18,8	30,0	10,0
Sarkadi	22,2	-	46,2	-	55,6	50,0	23,1	100,0	11,1	50,0	-	-	11,1	-	30,8	-
Szarvasi	21,4	-	12,5	50,0	28,6	-	37,5	50,0	14,3	-	25,0	-	35,7	-	25,0	-
Szeghalomi	26,3	20,0	27,3	-	36,8	20,0	40,9	25,0	15,8	60,0	13,6	50,0	21,1	-	18,2	25,0
Békési	5,9	-	35,3	-	41,2	25,0	47,1	33,3	35,3	50,0	11,8	66,7	17,6	25,0	5,9	-
Gyulai	18,2	16,7	6,7	-	72,7	33,3	73,3	-	-	33,3	6,7	75,0	9,1	16,7	13,3	25,0
Békés megye	17,8	8,9	25,7	8,6	49,3	40,0	40,7	34,3	13,7	35,6	11,4	45,7	19,2	15,6	22,1	11,4
Csongrádi	27,3	-	-	-	45,5	33,3	10,0	-	18,2	66,7	50,0	33,3	9,1	-	40,0	66,7
Hódmezővásárhelyi	19,4	-	26,3	-	54,8	50,0	26,3	50,0	9,7	25,0	21,1	50,0	16,1	25,0	26,3	-
Kisteleki	35,7	-	75,0	100,0	42,9	50,0	25,0	-	7,1	25,0	-	-	14,3	25,0	-	-
Makói	11,5	-	12,5	-	53,8	-	37,5	-	15,4	33,3	12,5	100,0	19,2	66,7	37,5	-
Mórahalomi	30,8	-	36,4	-	53,8	40,0	45,5	83,3	7,7	60,0	9,1	-	7,7	-	9,1	16,7
Szegedi	11,4	10,0	12,9	14,3	47,7	30,0	58,1	42,9	11,4	50,0	12,9	28,6	29,5	10,0	16,1	14,3
Szentesi	20,8	14,3	40,0	16,7	50,0	14,3	26,7	33,3	12,5	57,1	-	50,0	16,7	14,3	33,3	-
Csongrád megye	19,0	5,6	22,6	11,8	50,3	30,6	37,7	41,2	11,7	47,2	15,1	32,4	19,0	16,7	24,5	14,7
DÉL-ALFÖLD	19,6	7,4	23,5	7,9	50,3	34,9	40,7	32,5	12,3	44,3	13,0	45,6	17,8	13,4	22,8	14,0

4. AZ ÖNGYILKOSSÁGOT ELKÖVETŐK ISKOLAI VÉGZETTSÉG SZERINTI ÖSSZETÉTELE NEMENKÉNT

(százalék)

Kistérség, megye megnevezése	Ált. isk. 8. osztálya vagy kevesebb				Szakmunkásképző, szakiskola				Középiskola				Felsőfokú iskola			
	férfi		nő		férfi		nő		férfi		nő		férfi		nő	
	2000		2004		2000		2004		2000		2004		2000		2004	
Bajai	61,6	25,0	70,6	66,7	30,7	50,0	23,6	-	3,8	-	5,9	-	3,8	25,0	-	33,3
Bácsalmási	85,7	100,0	100,0	100,0	14,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kalocsai	61,1	80,0	41,7	50,0	27,8	-	41,7	-	11,1	20,0	8,3	-	-	-	8,3	-
Kecskeméti	68,0	80,0	64,5	91,7	20,0	6,7	26,6	-	12,0	6,7	4,4	8,3	-	6,7	2,2	-
Kiskőrösi	73,0	100,0	56,0	100,0	15,4	-	28,0	-	7,7	-	8,0	-	3,8	-	4,0	-
Kiskunfélegyházai	63,5	72,8	70,6	85,7	22,7	9,1	23,6	-	13,6	-	5,9	14,3	-	9,1	-	-
Kiskunhalasi	63,6	88,9	57,9	83,3	31,8	-	15,8	-	-	11,1	21,1	16,7	4,5	-	5,3	-
Kiskunmajsai	66,7	-	33,3	-	33,3	-	66,7	-	-	-	-	100,0	-	-	-	-
Kunszentmiklósi	40,0	75,0	54,6	75,0	50,0	-	27,3	25,0	10,0	25,0	9,1	-	-	-	-	-
Jánoshalmi	88,9	-	80,0	100,0	-	-	20,0	-	11,1	-	-	-	-	-	-	-
Bács-Kiskun megye	66,3	80,8	61,8	84,4	23,9	5,9	26,6	2,2	8,2	7,4	7,4	8,9	1,5	4,4	3,1	2,2
Békéscsabai	52,4	42,9	38,1	50,0	23,8	-	28,6	16,7	9,5	57,1	28,6	16,7	14,3	-	4,8	16,7
Mezőkovácsházai	63,6	80,0	57,1	40,0	22,7	-	7,1	60,0	4,5	20,0	35,7	-	9,0	-	-	-
Orosházai	60,6	68,8	43,3	50,0	27,3	25,1	33,3	20,0	9,1	6,3	6,7	10,0	3,0	-	13,3	20,0
Sarkadi	55,5	100,0	38,5	-	44,4	-	46,2	-	-	-	15,4	-	-	-	-	100,0
Szarvasi	71,4	-	62,5	100,0	21,4	-	37,5	-	7,1	-	-	-	-	-	-	-
Szeghalomi	52,6	100,0	63,6	100,0	26,3	-	18,2	-	21,1	-	9,1	-	-	-	9,1	-
Békési	76,5	100,0	82,3	100,0	17,6	-	11,8	-	5,9	-	-	-	-	-	5,9	-
Gyulai	36,4	83,4	33,3	75,0	27,3	-	46,7	-	27,3	-	20,0	25,0	9,1	-	-	-
Békés megye	59,7	75,5	52,2	62,9	25,3	8,9	27,9	17,1	10,3	13,3	14,3	8,6	4,9	-	5,7	11,5
Csongrádi	63,7	66,7	50,0	33,3	9,1	-	40,0	-	9,1	-	-	33,3	18,2	33,3	10,0	-
Hódmezővásárhelyi	64,5	75,0	47,4	-	25,8	-	31,6	-	6,5	25,0	15,8	100,0	3,2	-	5,3	-
Kisteleki	71,4	50,0	50,0	-	21,4	25,0	25,0	100,0	-	25,0	25,0	-	7,1	-	-	-
Makói	61,5	66,7	62,6	100,0	19,2	33,3	31,3	-	19,2	-	6,3	-	-	-	-	-
Mórahalomi	61,6	100,0	81,8	66,7	30,8	-	9,1	16,7	7,7	-	9,1	16,7	-	-	-	-
Szegedi	52,3	60,0	41,9	28,5	27,3	-	35,5	14,3	9,1	20,0	19,4	35,7	6,8	10,0	3,2	14,3
Szentesi	58,4	85,8	60,0	66,7	29,2	-	26,7	-	8,3	14,3	13,3	33,3	4,2	-	-	-
Csongrád megye	60,1	72,3	53,7	44,2	24,5	8,3	30,2	11,8	9,2	13,9	13,2	32,4	4,9	5,6	2,8	5,9
DÉL-ALFÖLD	62,4	77,1	56,3	65,8	24,6	7,4	27,9	9,7	9,1	10,7	11,3	15,8	3,6	3,4	4,0	6,1

5. AZ ÖNGYILKOSSÁGOT ELKÖVETŐK GAZDASÁGI AKTIVITÁS SZERINTI ÖSSZETÉTELE NEMENKÉNT

(százalék)

Kistérség, megye megnevezése	Foglalkoztatott				Munkanélküli				Inaktív kereső				Eltartott			
	férfi		nő		férfi		nő		férfi		nő		férfi		nő	
	2000	2004	2000	2004	2000	2004	2000	2004	2000	2004	2000	2004	2000	2004		
Bajai	42,3	25,0	35,3	33,3	7,7	25,0	5,9	-	50,0	25,0	53,0	66,7	-	25,0	5,9	-
Bácsalmási	28,6	-	-	-	28,6	-	-	-	28,6	100,0	100,0	100,0	14,3	-	-	-
Kalocsai	38,9	10,0	33,3	-	16,7	10,0	-	-	27,8	60,0	66,7	100,0	11,1	10,0	-	-
Kecskeméti	56,0	20,0	35,6	16,7	14,0	-	6,7	-	30,0	73,3	55,6	75,0	-	6,7	-	8,3
Kiskőrösi	50,0	10,0	32,0	-	3,8	-	-	-	38,5	70,0	68,0	100,0	7,6	20,0	-	-
Kiskunfélegyházai	45,4	45,5	41,2	-	13,6	-	-	-	40,9	54,5	58,8	100,0	-	-	-	-
Kiskunhalasi	27,3	-	31,6	-	18,2	-	-	-	54,5	100,0	63,2	100,0	-	-	5,3	-
Kiskunmajsai	50,0	-	16,7	100,0	16,7	-	-	-	33,3	-	83,3	-	-	-	-	-
Kunszentmiklósi	50,0	50,0	18,2	25,0	10,0	-	-	-	40,0	50,0	72,7	75,0	-	-	-	-
Jánoshalmi	11,1	-	20,0	-	11,1	-	20,0	-	77,8	-	60,0	100,0	-	-	-	-
Bács-Kiskun megye	43,9	19,2	31,4	11,1	12,8	2,9	3,1	-	40,3	69,1	62,9	86,7	2,5	7,4	1,2	2,2
Békéscsabai	28,6	28,6	19,1	33,3	9,5	14,3	9,5	-	61,9	42,9	66,7	66,7	-	14,3	4,8	-
Mezőkovácsházai	27,2	-	35,6	20,0	9,1	-	14,3	20,0	54,5	80,0	42,9	60,0	9,0	20,0	7,1	-
Orosházai	45,5	18,8	46,7	40,0	6,1	6,3	3,3	10,0	48,5	56,3	46,7	50,0	-	19,0	3,3	-
Sarkadi	11,1	-	46,2	-	22,2	-	30,8	-	55,6	100,0	23,1	100,0	11,1	-	-	-
Szarvasi	64,2	-	37,5	-	7,1	-	-	50,0	21,4	-	50,0	50,0	7,1	-	12,5	-
Szeghalomi	31,6	-	31,8	-	21,1	-	9,1	-	47,4	80,0	60,0	100,0	-	20,0	-	-
Békési	41,2	-	35,3	-	5,9	-	-	-	52,9	75,0	58,8	100,0	-	25,0	5,9	-
Gyulai	36,4	-	46,7	-	9,1	-	6,7	-	54,5	83,3	40,0	100,0	-	-	6,7	-
Békés megye	37,0	11,1	37,1	20,0	10,3	4,4	8,6	8,6	50,0	66,6	50,0	71,4	2,8	15,6	4,2	-
Csongrádi	27,3	33,3	40,0	-	-	-	10,0	-	54,5	66,7	50,0	66,7	18,2	-	-	33,3
Hódmezővásárhelyi	25,8	-	21,0	-	12,9	-	5,3	50,0	54,8	100,0	73,7	50,0	3,2	-	-	-
Kisteleki	35,7	-	25,0	-	14,3	-	-	100,0	50,0	100,0	25,0	-	-	-	25,0	-
Makói	34,6	33,3	31,3	-	19,2	-	6,3	-	46,2	66,7	62,6	50,0	-	-	-	50,0
Mórahalomi	53,8	-	45,5	-	15,4	-	9,1	-	30,8	100,0	45,5	100,0	-	-	-	-
Szegedi	29,6	30,0	51,6	21,4	20,5	10,0	3,2	7,1	44,2	50,0	41,9	71,4	-	10,0	3,2	-
Szentesi	50,0	14,3	40,0	16,7	4,2	-	6,7	-	45,8	71,4	53,3	83,3	-	14,3	-	-
Csongrád megye	35,0	16,7	38,7	11,8	14,1	2,8	5,7	8,8	46,6	75,0	52,8	73,5	1,8	5,6	2,8	5,8
DÉL-ALFÖLD	39,0	16,1	35,4	14,0	12,5	3,4	5,6	5,3	45,2	69,7	55,9	78,1	2,4	9,4	2,7	2,7

6. AZ ÖNGYILKOSSÁGOT ELKÖVETŐKNEK AZ ELKÖVETÉS MÓDJA SZERINTI ÖSSZETÉTELE NEMENKÉNT

(százalék)

Kistérség, megye megnevezése	Akasztás, zsinogelés				Mérgezés (gyógyszer, kábítószer)				Magas helyről való leugrás				Egyéb mód			
	férfi		nő		férfi		nő		férfi		nő		férfi		nő	
	2000		2004		2000		2004		2000		2004		2000		2004	
Bajai	69,2	75,0	58,8	33,3	11,5	25,0	11,8	33,3	-	-	17,6	-	19,3	-	11,8	33,4
Bácsalmási	85,7	100,0	100,0	66,7	-	-	-	-	-	-	-	-	14,3	-	-	33,3
Kalocsai	83,3	50,0	75,0	50,0	16,7	40,0	-	50,0	-	-	8,3	-	-	10,0	16,7	-
Kecskeméti	68,0	60,0	68,9	25,0	16,0	13,3	15,6	50,0	2,0	20,0	4,4	-	14,0	6,7	11,1	25,0
Kiskőrösi	73,1	50,0	76,0	50,0	15,4	30,0	8,0	50,0	-	-	-	-	11,5	20,0	16,0	-
Kiskunfélegyházai	77,3	54,5	76,5	28,6	13,6	36,4	11,8	42,9	4,5	-	-	-	4,6	9,1	11,7	28,5
Kiskunhalasi	86,4	77,8	78,9	83,3	9,1	11,1	10,5	-	-	11,1	5,3	-	4,5	-	5,3	16,7
Kiskunmajsai	66,7	-	50,0	100,0	33,3	-	33,3	-	-	-	-	-	-	100,0	16,7	-
Kunszentmiklósi	80,0	50,0	63,6	25,0	-	-	18,2	50,0	-	25,0	-	-	20,0	25,0	18,2	25,0
Jánoshalmi	66,7	-	100,0	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	33,3	100,0	-	-
Bács-Kiskun megye	74,5	61,8	72,2	44,4	12,8	22,1	11,7	35,6	1,0	7,4	4,3	-	11,7	8,7	11,8	20,0
Békéscsabai	81,0	57,1	66,7	66,7	-	14,3	9,5	16,7	4,8	28,6	4,8	-	14,2	-	19,0	16,6
Mezőkovácsházai	86,4	80,0	78,6	60,0	9,1	-	7,1	40,0	-	-	-	-	4,5	20,0	14,3	-
Orosházai	72,7	87,5	76,7	60,0	6,1	12,5	10,0	10,0	-	-	3,3	10,0	21,2	-	10,0	20,0
Sarkadi	100,0	50,0	76,9	100,0	-	-	7,7	-	-	-	-	-	-	50,0	15,4	-
Szarvasi	92,9	-	100,0	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	7,1	-	-	-
Szeghalomi	94,7	80,0	90,9	50,0	5,3	-	9,1	25,0	-	20,0	-	-	-	-	-	25,0
Békési	88,2	75,0	82,4	66,7	5,9	-	-	-	-	-	-	-	5,9	25,0	17,6	33,3
Gyulai	100,0	83,3	73,3	50,0	-	16,7	6,7	25,0	-	-	-	-	-	-	20,0	25,0
Békés megye	86,3	77,8	79,3	62,9	4,1	8,9	7,1	17,1	0,7	6,7	1,4	2,9	8,9	6,6	12,2	17,1
Csongrádi	81,8	100,0	80,0	66,7	-	-	20,0	33,3	-	-	-	-	18,2	-	-	-
Hódmezővásárhelyi	87,1	50,0	84,2	50,0	9,7	25,0	10,5	-	-	-	-	-	3,2	25,0	5,3	50,0
Kisteleki	85,7	50,0	50,0	100,0	14,3	25,0	25,0	-	-	-	-	-	-	25,0	25,0	-
Makói	88,5	100,0	87,5	100,0	3,8	-	-	-	-	-	-	-	7,7	-	12,5	-
Mórahalomi	53,8	80,0	72,7	66,7	23,1	20,0	9,1	16,7	-	-	-	-	23,1	-	18,2	16,6
Szegedi	68,2	40,0	58,1	42,9	22,7	40	12,9	42,9	6,8	10,0	6,5	14,3	2,3	10,0	22,5	-
Szentesi	91,7	28,6	73,3	66,7	4,2	57,1	13,3	-	4,2	-	6,7	-	-	14,3	6,7	33,3
Csongrád megye	79,8	55,6	72,6	58,8	12,3	30,6	11,3	23,5	2,5	2,8	2,8	5,9	5,4	11,0	13,3	11,8
DÉL-ALFÖLD	79,6	65,1	74,8	54,4	10,1	20,1	10,0	26,3	1,4	6,0	2,5	5,3	8,9	8,8	12,7	14,0